Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Pontoppidan, Henrik.; ill. af L. Find ; Bind, Forsatser og Fællestitel tegnede af Gerhard Heilmann.
Titel | Title:	Minder
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kbh. : Det Nordiske Forlag (Ernst Bojesen), 1902
Fysiske størrelse | Physical extent:	117 s. :

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

57, -237.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130020755084

NORDISK
BIBLIOTEK

HENRIK PONTOPPIDAN

MINDER

KØBENHAVN KRISTIANIA
DET NORDISKE FORLAG
ERNST BOJESEN

1902

NORDISK
BIBLIOTEK

NORDISK BIBLIOTEK

1902 XIX. Herman Bang: Sommerglæder, illustreret af Hans Tegner. XVIII. Henrik Pontoppidan: Minder, illustreret af L. Find. XVII. Jacob B. Bull: Fonnaasfolket, illustreret af A. Bloch. XVI. Per Hallstrøm; En Historie fra Ødemarken. XV. L. Budde: Julefortællinger, 2. Samling. XIV. Magdalene Thoresen: Signes Historie, Omslagstegning af Th. Holmboe 1902

Tidligere er udkommet:

1901 XIII. Kristoffer Janson: Middelalderlige Billeder, illustreret af Louis Moe. XII. Sophie Elkan: Drømmen om Østerland, med Vignetter efter Fotografier, Omslagstegning af Gerda Erikson; XI. Sophus Michaëlis: Giovanna, illustreret af J. F. Wilhjelm; X. L. Budde: Julefortællinger, illustrerede af Carl Thomsen, med Kompositioner af J. P. E. Hartmann. 1901

1900 IX. Bernt Lie: Hildr, illustreret af Thorolf Holmboe; VIII. Oscar Levertin: Magistrene i Österås, illustreret af Nils Kreuger; VII. Vilhelm Bergsøe: Falskmøntneren, illustreret af Nørretranders 1900

1899 VI. Vilhelm Krag: Marianne, illustreret af Louis Moe; V. Selma Lagerlöf: En Herregaardshistorie, illustreret af Georg Paulli; IV. Karl Larsen: I det gamle Voldkvartér, illustreret af Frants Henningsen. 1899

1898 III. Axel Lundegaard: Asra, illustreret af Thyra Kleen; II. Alvilde Prydz: Sylvia, illustreret af Osc. Wergeland; I. Sophus Bauditz: Sporsne, illustreret af Frants Henningsen. 1898

BIND, FORSATSER OG FÆLLESTITEL TEGNEDE AF GERHARD HEILMANN

KØBENHAVN OG KRISTIANIA
DET NORDISKE FORLAG
ERNST BOJESEN
STOCKHOLM: ALB. BONNIER

HENRIK PONTOPPIDAN

MINDER

HENRIK PONTOPPIDAN

MINDER

ILLUSTRERET AF L. FIND

1903. N. 433.

DET NORDISKE FORLAG (ERNST BOJESEN)

TRYKT I LANGKJÆRS BOGTRYKKERI
KØBENHAVN MDCCCCII

3000 Eksemplarer

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

ANKOMST

Tirsdag

DEN københavnske Damper tumlede i Nattens Løb over Kattegat. I Storm og Mørke huggede den sig frem gennem brølende Vande, der aabnede sig omkring den med tusinde fraadende Gab som for at opsluge den. Suk og hjerteskærende Klage steg op fra dens menneskefyldte Jernvom, og Sukkene blandede sig med Skibssidernes uhyggelige Bragen, med Maskinens anstrengte Stønnen og med de enkelte Brøl af dump Fortvivlelse fra det sammenstuvede Kvæg, der paa det aabne Fordæk fik Søerne over sig, hver Gang Skibet duvede.

Endelig i Morgenbrækningen kom vi ind i mere smult Vand. Netop som den østlige Him-

mel bag os begyndte at flamme, øjnedes Land forude, og Skibet styredes ind imod et bredt Svælg, en aaben Port i Kystens Ringmur . . . Randersfjordens Indløb.

Vi sagtnede vor Fart og gik sønden om nogle smaa Grunde af Sand, der syntes at vugge op og ned med Vandskorpen, ligesom hvide, opsvulmede Buge af Kæmpefiskaadsler. En Flok Sælhunde, der laa i Sandet og ventede paa de første Solstraaler, lod sig plumpe i Vandet, idet vi passerede; — og med Rederflaget hejst paa Formasten stod vi ind i Fjorden.

Endnu var alt derinde indhyllet i Nattedis og Taagedamp. Længe kunde vi ikke med Tydelighed skælne andet end en lille skorstensrygende Bondeby, der laa paa Toppen af en endnu usynlig Bakke og derfor syntes at svømme ovenpaa Taagerne. Helt eventyragtigt præsenterede den sig med sine kalkede Mure og frodige Frugthaver, der allerede skinnede af det første Morgenguld.

Men lidt efter lidt afsløredes Landskabet . . . et højt og nøgent Bakkeland, hvori Fjorden skød sig ind med sine smilende Følgesvende: de lysegrønne Enge. En Samling røde Smaahuse, en lille Grøfte-Mølle og et Par rødmalede Gaarde med hvide Vinduesrammer dukkede efterhaanden op af Disen midt paa Engen. Tilsidst øjnedes helt nede ved Bredden en Bygning med Toldskilt, en Signalstang og en skumoversprøjtet Stenkaj.

Herfra styrede en Baad ud. Skibet standsede. Det var Udbyhøj, — raabte Styrmanden.

Udbyhøj! . . . Det løb som et Befrielsens Bud-

skab ned til de Ulykkelige i de overfyldte Rum under Dækket. Halvdøde Kroppe begyndte at røre sig paa Sofaerne dernede; grønblege Ansigter løftede sig fra Puderne og stirrede med fortumlede Blikke omkring i den lille Spisesalon, hvor Morgenens graa og kolde Lys ubarmhjertigt afslørede et uhyggeligt Billede af moderne dansk Rejseliv.

Hulter til bulter, saadan som Søsygen havde henslængt Folk og Skibets Slingren rystet dem sammen, laa her en ynkværdig Ragoût af Mænd, Kvinder og ferierende Skolebørn — nogle paa smalle Hylder under Loftet og langsmed Væggene, andre oppe paa Bordene eller under Bordene; ja helt op ad Kahytstrappen laa Passagererne stuvet sammen som en Sildestime i en Hvalfiskebug.

Om en Fremmed havde været Vidne til denne Scene, var han uden Tvivl henfalden i tankefuld Forbavselse. Selv om han forud skulde have hørt et og andet fordelagtigt om den danske Nations blide og fredsommelige Karakter, havde han sikkert spærret Øjnene op. Nu var der virkelig ogsaa enkelte, der under de natlige Rædsler havde ladet sig henrive til temmelig uærbødige Ytringer om Dampskibsselskabet, Kaptajnen, den „nationale Slendrian“ o. s. v. Navnlig var der en fornem Herre med en ualmindelig lang Næse, der hele Natten, skønt Søsygen hvert Øjeblik i bogstaveligst Forstand stoppede Munden paa ham, i de lidenskabeligste Udtryk havde sat sin Amtmandsære i Pant paa, at denne Skandale ikke skulde gaa upaatalt hen.

Ubeskrivelig blev Forvirringen, da man, efter nogenlunde at have faaet Rede paa sig selv, skulde til at opsøge sine Ejendele. Afkastede Klæder, Støvler, „Bakker“ — alt var rutschet omkring paa Gulvet og malet sammen paa den mest trøstesløse Maade. Hist fandt en gammel Mand sine Briller i knust Tilstand midt imellem Bakkerne. Her halede en Yngling med en humoristisk Grimace en Støvle forsigtig op mellem to Fingre og bortfjernede sig skyndsomst og under almindelig Munterhed ud til Jomfruen.

Thi midt i Elendigheden fremkaldte den lykkelige Bevidsthed om, at alt nu var overstaaet, en næsten overgiven Stemning hos alle. Selv inde fra det lille skumle Abtritt, der benævnedes „Damekahytten“, og hvorfra unge Pigestemmer hele Natten i de ømmeste Udtryk havde paakaldt Døden, hørtes Latter og lystige Udbrud. Og næppe var Skibet kommet i Bevægelse paany, før man begyndte at mylre op paa Dækket.

Den friske, fugtig-salte Morgenluft virkede ned igennem Legemet som en Styrkedrik. Man hyllede sig ind i sine Plaider og gjorde sig det mageligt omkring paa Agterskibets Bænke. Og efterhaanden som nu ogsaa Damerne viste sig paa Dækket, og mens Skibet langsomt og roligt gled frem i det lysegrønne, dugbesprængte, morgentindrende Englandskab, der stedse klarere og mere vidtstrakt aabenbarede sig til alle Sider, glemtes hurtigt alle Nattens Genvordigheder.

Selv den ophidsede Amtmand blev efterhaanden ganske formildet. Han indsnuste med synlig Velbehag Saltvandsduften gennem sin ualmin-

delig lange Næse, trykkede Kaptajnen anerkendende i Haanden og istemte tilsidst med Overbevisning den almindelige Forsikring om, at det dog, naar alt kom til alt, havde været en baade smuk, interessant og overordentlig behagelig Rejse.

Imidlertid var Solen staaet op.

Allerede en Stund havde det gæret og glødet derude i Øst over Havets skummende Vande. Som fra en uhyre, flammende Esse, pustet op af Vestenvindens vældige Blæsebælg, havde det gnistret og blusset højt op paa Himlen, mens store, blaagraa Skyer var forsvundne i det gloende Svælg som uformelige Stykker Ved. Omsider brast Himmelranden. En Ildflod strømmede ud over Havet. Højtidsfuldt steg den nystøbte Solkugle op imellem Flammerne. —

Fjorden tabte hurtigt Havets Karakter; Lugten af Tang og Saltvand veg for fade Mosevandsdampe og den krydrede Duft af sødt Sommerhø. Fra begge Sider voksede Engene ud i Strømløbet, der tilsidst indsnevredes til en ganske smal Rende — mange Steder ikke bredere, end at Skibet akkurat kunde presse sig igennem med nogle faa Alen Vand paa hver Side.

Stadig langsommere og forsigtigere gled vi frem i den frugtbare, fuldkommen vandflade Dalbund, hvorigennem Fjorden beskrev en uafbrudt bugtet, undertiden ganske brat svingende Linje, der fra ethvert Punkt syntes at ende ganske blindt midt i Engen. Det var tilsidst helt forunderligt at sidde der paa Dækket og følge Manøvreringen

under denne mærkelige Sejlads paa Landjorden, — at iagttage Vandets vekselvise Synken og Stigen, den fuldstændige Udsugning af Strømlejet i det Øjeblik, Forstavnen passerede, og den derpaa følgende, hastige Fyldning, naar den skummende Kølvandsbølge kastede sig ind over Bredden, anrettende Ødelæggelse mellem Sivene og

Forskrækkelse blandt det nysgærrige Kvæg, der alle Vegne fra drev ned imod Vandet for at hilse paa det dampende Søuhyre.

Her er Kronjydens rette Hjemstavn, et sandt Slaraffenland for Bønder.

Man skal ikke let kunne tænke sig et Sted, hvor den gamle Drøm om at „høste, hvor ingen saaede“ er bleven nærmere virkeliggjort end her. Uden anden Omsorg end Naturens Røgt og Pleje dækkes Dalbunden hvert Foraar af et Grønsvær saa højt og saftfuldt, at man ved Synet

deraf lig en anden Nebukadnezar kan ønske sig omskabt til en Ko. Naar Bonden har indbjerget Aarets duftende Førstegrøde og omgivet sin Gaard med en Vold af taarnhøje Hæs, driver han sit sortbrogede Kvæg ud over Engene, for at det i Sommerens Løb kan belægges med Jordens Fedme. Han har ikke stort andet at bestille end at købslaa med Prangere, at prutte med Studehandlere, at tinge og tuske med al denne Vorherres rige Velsignelse, der saa at sige af sig selv forvandles til Kød og Hø og Hundredkronesedler.

Og Slægten har faaet sit Præg heraf!

Vi havde i Udbyhøj faaet en Flok Bønder ombord — plumpe, rødmossede Skikkelser i grovt Vadmel og med Merskumspiben hængende tungt ud af Mundkrogen. Man behøvede ikke at lytte længe til disse Folks larmende Passiar om Stude og Korn og „engelsk Tarif“ for at overbevises om den altid vaagne Handelsaand, for hvilken Befolkningen i dette grønne Fladland fra gammel Tid var bekendt. Men man behøvede heller ikke at stirre længe ind paa den tætte Række stolte Landsbyer, der laa derinde under Bakkeskrænterne paa begge Sider af Fjorden og Engene, før man overbevistes om, at her havde Bondens sidste syv magre Aar ikke formaaet at sluge de fede.

Hvor man end fæstede sit Blik derinde — overalt stod de lange, rødkalkede Studestalde, de mægtige Ladebygninger, de høje Hæs og gamle, skyggefulde Æblehaver som umiskendelige Tegn paa uformindsket Velstand i dette

Sølvknappernes, Sølvspændernes og de sølvbeslagne Pibers gamle Hjem.

Ved Færgestedet Voer forlod jeg Skibet for herfra at tilbagelægge de sidste to Mil til Randers med Apostlenes Tospand. Dette skyldtes ikke et flygtigt Indfald af mig, men skete i en bestemt Hensigt. Jeg vilde benytte Dagen til at gennemstrejfe gammelkendte Egne og paa denne Maade forberede mig til Gensynet af den By, hvor jeg var vokset op.

Hertil havde jeg udrustet mig med en Ege-

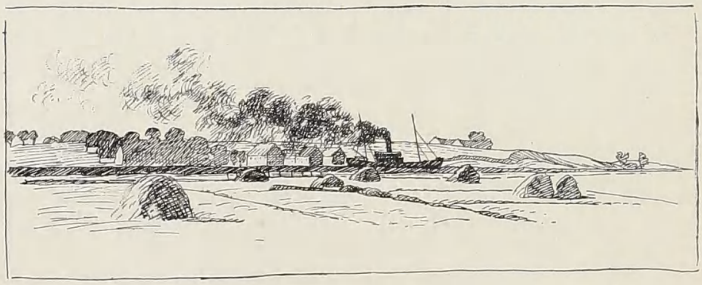

kæp, en Tobakspibe og en Pægl gammel Jamaica Rom, og med denne Oppakning stod jeg nu paa den lille Færgebro og blev ved at stirre efter den bortdragende Damper . . . efter dette store Skibsskrog, der skred som en Kæmpe-Dampplov hen over Dalbunden og — magtstolt — væltede en tyk, ulden Kulrøg ned over Blomsterengen.

Med et lille romantisk Hjærtesuk, der ufrivilligt undslap mig ved dette Syn, vendte jeg mig endelig bort og gik ind i Landet.

Overalt Eng og Eng og atter Eng. Overalt duftende Høstakke og smørgule Blomster og „Mælkebøtter“ og Grøfter med grønt Vand og atter Høstakke og stort, fedrygget Kvæg, der

med fremstrakt, saftdrivende Mule gloede paa mig, som om jeg var en rødmalet Ladeport. Og overalt Sværme af Storke!

...Thi Storken hører Egnen til, ligesom Hjejlen tilhører Hederne, Gøgen Skovene. Storken er i dobbelt Forstand Frugtbarhedens Fugl. Den er Velstandens og det fede Levneds selvbudne Gæst. I Hundredtal saae jeg dem spankulere med kræsen Mine omkring over Sumpenes rigt dækkede Taffel; og da jeg naaede ind til den nærmeste Landsby, sad de her rækkevis oppe paa Bøndernes Tage, som de formelig havde overbygget med et Buskads af Reder — ofte fire-fem Stykker paa en og samme Gaard. Med Hovedet og det lange, røde Næb trykket ned i det oppustede Bryst sad de og knebrede mæt og søvnigt — som Forsamlinger af fornemme Fraadsere, der med omhyggeligt Velbehag lader Frokostens forskellige Lækkerbidskener „repetere“ under Siestaen.

Det var imidlertid bleven højt op paa Dagen. Solen var steget tilvejrs paa en fuldkommen skyfri Himmel og brændte allerede ganske hedt. Høstakkenes seglformede Slagskygger paa Engen krøb mere og mere ind. Om et Par Timer vilde der ikke være en Skygge at øjne over hele den milelange Dalbund.

Jeg søgte op til en Række Smaaskove, der dækkede Bakkeskrænterne i Nord, og efter nogen Vandring gennem et fuldkomment Vildnis af alenhøjt Græs naaede jeg ind i en skyggefuld Alle, for Enden af hvilken der pludselig aabenbarede sig en tung, taarnløs Bygning med mange Vinduer og hvide Markiser og forgyldt Vindfløj — Støvringgaards uadelige Frøkenkloster.

Herregud, tænkte jeg og lod mit Blik glide rundt om den ærværdige Fortidslevning, — det er virkelig Støvringgaard! Jeg blev ganske bevæget. Med hvilken hjærtebankende Ærefrygt havde jeg ikke som Barn betraadt den hvælvede Bro og overskredet den mørke Ringgrav, der syntes mig at omslutte det fredhellige Tempel

som en bevogtende Slange! Hvor levende følte jeg ikke dengang, at her betraadte jeg en Plet, der ikke var af denne Verden. I overjordisk Renhed spejlede de røde Klostermure sig i Ringgravens sorte Vande, hvor tavse Svaner gled frem med hvide Englevinger saa lydløst og gravitetisk, som var de Genfærd af gamle, hedengangne Klosterdamer. Aldrig var der et levende Væsen at øjne noget Sted, og saa gribende syntes mig den Stilhed, der herskede overalt, at naar jeg nu og da standsede og gav

mig til at lytte, lød det rustne Gavlurs tunge Tikken i mit Øre som en Røst dybt inde fra Evigheden.

Uvilkaarligt en Smule paavirket af disse Barneforestillinger nærmede jeg mig nu igen med en Fornemmelse af at betræde noget hinsidigt. Uden at møde et eneste Menneske gik jeg langsmed Kanalens Bred, kom over en hvælvet Bro og traadte herfra ind i en virkelig Paradishave, — at sige: ikke en saadan vildtfrodig, skyggekølig, vellugtsvanger, kilderislende Kærlighedshave som den, hvor Adam og Eva i sin Tid favnedes i Palmers og Kæmpebananers Skygger, men en pyntelig, strengt regelmæssig, svagt lavendelduftende Gammeljomfrupark med linjeret tilklippede Buksbomgange og halvkugleformede Lindelysthuse.

Jeg tog Plads paa en Bænk i Havens Udkant og faldt i Tanker.

Jeg tænkte, at et saadant Sted maatte det være godt at kunne krybe i Ly med et Livs brudte Lykke og fejlslagne Forhaabninger. Bag disse høje Løvmure, der stængede den ganske Verden ude, maatte man kunne glemme og forglemmes. I disse snorlige Gange, mellem disse nøjagtigt tilklippede Buksbomhækker, der med deres strenge Regelmæssighed syntes bestemte til at tøjle alle endnu flagrelystne Tanker, i denne Stilhed endelig, kun afbrudt af Lærkernes Himmeltoner og Skovduens fromme Kurren, maatte hver jordisk Længsel dødes, hvert Hjærtets Skrig forstumme.

Men pludselig vaktes jeg af mine Drømme-

rier ved at se . . . først een, derpaa endnu een og lidt efter en tredje Stork komme flyvende

hen over Haven. Og hvad saae jeg nu! Med en Forkærlighed, der tog sig ud som den blodigste Haan, havde disse Ammestuens og Børnekammerets Fortrolige valgt at yngle og bygge, om ikke netop paa Jomfruburets Tage, saa dog paa

den tilgrænsende Godsforvalterbolig og i de nærmeste høje Trætoppe. Og nu anbragte de tre Spottefugle sig oppe omkring en Skorstenspibe paa selve Kyskhedens Tempel og begyndte her en Helvedeskoncert, saa skaanselsløs saa satanisk, at jeg virkelig fik ganske ondt af to bedagede Jomfruer, der imidlertid var dukket op henne mellem Buksbomhækkerne.

Og i Tankerne tiltalte jeg dem med en lille Præken, der uvilkaarligt formede sig for mig til et Vers:

Byg ej Bro til Evigheden,
falskt er hvert et jordisk Eden,
først i Graven faar du Fred.
Først naar tyst du lægges ned
mellem fire Fjælevægge,
naaer du under Grønsværsdække
Intethedens Salighed.
Ej du mærker Ormens Gnaven;
Stormens Skrig i Dødninghaven,
Regnens Dryp paa Kistebund —
Intet vækker dig af Blund.
O, hvor er det godt at vide,
efter Livets lange Kvide
mildeligt vi smuldrer hen,
bli'er en Haandfuld Jord igen!

Onsdag

Hele den lummervarme Dag igaar strejfede jeg omkring i Skovene; det blev Aften, inden jeg naaede de to Mil ind til Randers.

Som et kobberrødt Ansigt var Solen just dukket ned i Engenes vældige Dampbad, da jeg støvet og mødig gik ind ad Byens østre Gade — med Hjærtet bankende af den højtstemte Forventning, hvormed man efter mange Aars Fravær igen betræder de Brosten, paa hvilke man har leget som Barn. Allerede det første Glimt af Byens Kirkespir havde jaget mig Blodet op i Kinderne; og for hvert Skridt, jeg nærmede mig, følte jeg mig bestyrket i Haabet om her at genfinde lidt af Barneaarenes tabte Fred og sollyse Lykke.

Det første Indtryk fremkaldte Skuffelse. De mange nye Huse, de livligt befærdede Gader og alle de fremmede Ansigter virkede forstyrrende paa min ophøjede Forestilling om Byen som mine Minders hellige Stad, Barnesjælens fredlyste Mausoleum. Alt syntes mig i første Øjeblik forandret og skændet. De Evighedens Fodspor, jeg ventede at finde, har Tiden overalt udslettet. Endog det gamle Barndomshjem søgte jeg forgæves paa den kendte Plet. Den lille Bindingsværks-Idyl med Vedbendrankerne, Gadespejlet, Skomagerskiltet over Døren og de to smaa grønmalede Bænke ved Siden af Indgangen var bleven jævnet med Jorden, forvandlet til en uryddelig Byggeplads mellem tomme Gavle og høje, nøgne Brandmure. Med en forstærket Følelse af Hjemløshed, af den sidste, fagre Illusions

Bristen, vandrede jeg ud og ind ad Gaderne, hvor alle forskende betragtede mig, men ingen genkendte mig, hvor selv Husene syntes at stirre nysgærrigt paa mig gennem deres hundrede blanke Rudeøjne, som om de vilde sige: Hvem søger du her, tavse Fremmede?

Men ud paa Natten rejste jeg mig fra den mørke Krog i Hotellets Restavration, hvor jeg ved Hjælp af et Par stærke Romtoddyer havde forsøgt at glemme min Skuffelse, og hyllede mig ind i min Kappe for paany at begive mig ud i Staden. Og efterhaanden som jeg da i Sommernattens Halvdunkelhed igen fordybede mig i de nu ganske stille og mennesketomme Gader, hvor kun Lyden af mine egne Skridt forfulgte mig omkring Hushjørnerne, — fandt jeg Byen som forvandlet.

Hist opdagede jeg over en lav Dør et ældgammelt Lavgsskilt, forestillende to springende Løver paa hver sin Side af et Par korslagte Kæmpenøgler, der hang ud over Fortovet paa et Par stærke Jernarme. Her overraskedes jeg ved Synet en af Række pluskæbede Englehoveder, der smilte til mig fra Bjælkeenderne i et gammelt Hus, hvis Grund var sunken skævt i Jorden. Ikke langt derfra snublede jeg over en fremspringende Hustrappe med et kunstfærdigt Smedejernsrækværk, der syntes i samme Øjeblik at være skudt frem af Murens Skygge. Og med dyb Bevægelse genkendte jeg her det Sted, hvor jeg som Barn spillede Klink med Kammeraterne om Tinknapper.

Det var, som om Kirkeurets tolv dumpe

Midnatsslag havde manet den gamle By frem af den nyes Ham. Selv Murenes ejendommeligt skarpe Genklang af mine Skridt lød med eet i mit Øre som en gammelkendt Stemme, der kaldte paa mig fra Forgangenheden.

Pludselig standsede jeg foran et bedaget, brunmalet, to-etages Hus, der ovre fra den anden

Side af Gaden stirrede paa mig gennem en Række smaa Vinduer, . . . stirrede paa mig med et uslippeligt, hemmelighedsfuldt Genkendelsesblik, der fik mig til at studse og næsten gjorde mig angst. Hvorledes? — tænkte jeg. Dette lavstammede Hus, denne cikoriebrune Farve, denne Række smaa Vinduer! Ja, hvordan var det nu? . . . Jo, nu huskede jeg det! Deroppe paa første Sal var det, hun boede . . . hende . . . hvad var det nu, hun hed? . . . Eleonora! Anna Eleonora! . . . den gyldenblonde Skønjomfru, der

første Gang tændte Elskovens Alterlue i mit unge Hjærte. Og her — netop paa denne Flisesten — var det, at jeg stod de lange Nætter og stirrede op paa hendes Sovekammervindues blomsterbemalede Rullegardin, der i mine lyksalige Drømme forvandledes til en maanebelyst Urskov, mellem hvis Palmer og Lianer jeg tyst vandrede med den Elskede.

Ak ja, den første Forelskelse! Hvor ofte er den ikke bleven latterliggjort! Og dog... hvornaar elskede vi i Grunden med oprigtigere Ømhed, end da vi som halvvoksne Drenge tænderklaprende trodsede Vinternætternes Kulde og vore Fædres strenge Forbud — blot for at have den Lykke at kunne indbilde os, at vi som en Riddervagt vaagede over vor Elskedes Slummer? Hvornaar tilbad vi ildfuldere og mere uegennyttigt, end da vi i vor Lidenskab med Lyst vilde have hugget en Finger af vor Haand, om vi dermed havde kunnet glæde den Tilbedte — og uden at vente anden Løn derfor end at høre hendes Læber sige: „Det er forresten en kæk Dreng, den lille Ludvig Glob."

Hvem veed? Maaske elsker man i Virkeligheden kun denne ene Gang i sit Liv. Senere kan vel vor Attraaa paa forskellig Maade blive vakt. Men kun een Gang — den første Gang — kommer Kærligheden over os som det Lyn, der aabner Underverdenens Afgrunde for vore Fødder og bygger Salighedens syv Himle over vort Hoved. Hvem veed? Maaske stemmes da for Livstid alle Hjærtets dybe Strenge, saa de, som senere berører dem og faar dem til at klinge, kun frem-

kalder Toner, hin første Drøm har skabt. Vi aner det blot ikke selv, fordi vi tror saa meget glemt og dødt, som endnu fører en usporlig Spøgelsetilværelse i alle vore Tanker og Følelser og faar os til at begaa Handlinger, for hvilke vi ikke formaar at gøre os Regnskab, og som forfærder os, fordi vi tror at være under en fremmed Viljes Herredømme.

Da staar du en Sommernat indhyllet i din Kappe og stirrer op paa et skummelt, brunmalet Hus. Og pludselig aabner en Verden — Forgangenhedens Genfærdsverden — sig for dine Øjne, og det er, som om Lyden af et Navn drager dig aandeagtigt forbi. Og Lyden yngler i dit Øre. Eleonora! Anna Eleonora! klinger det i Luften rundt omkring dig. Og det er, som om du nu først forstaar dig selv . . . forstaar, hvorfra de kom, alle disse fjerne, kaldende Stemmer i dine Nætters urolige Drømme.

Et Væld af Spørgsmaal strømmer ind paa dig og gør dit Hjærte bevæget, mens du i Sommernattens Halvdunkelhed langsomt fortsætter din Vej ned ad den øde og gravstille Gade. Hvorledes var det nu? Hvad blev der tilsidst af hende? Blev hun ikke ulykkelig gift . . . eller hvordan?

Med genopvakt Lidenskab fortaber din Tanke sig i det svundne. Alt nærværende svinder bort i Forglemmelse.

Saa befinder du dig med eet nede ved Aaen, ved Broen og Havnen, bag hvilken en gusten Fuldmaane hænger lavt over Engenes elverhvide Taager og spreder et fattigt Lys over den drøm-

mende Skov af Skibsmaster. Oppe paa den tunge Vindebro, der fører over Havneløbet, staar der — aldeles som i fordums Dage — en tre-fire tavse Nattefilosofer og stirrer ned i den maanebelyste

Strøm. Og dette Syn fra Fortiden fuldbyrder for dig Omgivelsernes eventyrlige Forvandling.

Virkeligheden eksisterer ikke længer for dig; du lever kun i Erindringen. Du er igen den halvvoksne Dreng, der har listet dig ned fra dit Loftskammer og svunget dig over Naboens Plankeværk for at sværme i Nattestilheden. Og som ledet af et genopvakt Instinkt gaar du hen og indtager din gamle Plads ved Rækværket i Nærheden af de andre tavse Drømmere. Og Time efter Time bliver du staaende der og stirrer ned i den gyldent rindende Strøm.

Drukken af Minder staar du der endnu, naar Hanerne rundt om i Købmandsgaardene forkynder den nye Dags Frembrud.

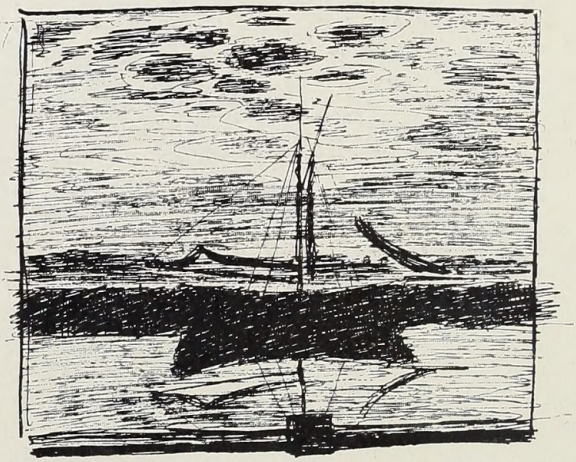

BYEN

Torsdag

DEN, som en ganske tidlig Morgen for godt en Snes Aar siden kom ned til den gamle, tunge Trævindebro med høje Galger og svære Jernkættinger, der endnu fører fra Randers Brygge over Gudenaaen, kunde være sikker paa her at træffe en Forsamling velnærede, merskumspiberygende Skikkelser, som under en lavmælt Samtale, der i Frastand lød som en flerstemmig Grynten, iagttog Vindens Retning, Skyernes Drift og Engtaagernes langsomme Hensvinden.

Disse Mænd var kommen inde fra de store, vidtløftige gamle Købmandsgaarde, der dengang som vildsomme Labyrinter af Pakhuse, Studestalde, Tømmergaarde og Brænderibygninger indtog Kvartererne nærmest Havnen, og hvis tunge Porte de ved Solopgang havde slaaet op med rungende Brag, der ligesom en Kanontorden forkyndte Dagens Frembrud. I Skjorteærmer, hvide Lærredsfrakker eller — i Tilfælde af daarligt Vejr — indsvøbte i lange, mørkeblaa Chenillekapper og med Hovedet bedækket af en storskygget Kasket havde de i værdig Skridtgang fulgt Fortovenes smalle Fliserækker og opvakt Lyden i de tomme Gader med deres sømbeslaaede Træsko og smækkende Pibelaag.

Og nu stod de her for med Alvor og Grundighed at drøfte Sædpriserne, Fedestudenes Vægt og det sidste Bynyt.

Det var Byens hævdvundne Børs, der hver Morgen holdtes paa denne Plads mellem Tørvekaage, Pæreskuder, Tøndestabler og Kulbunker. Denne halve Snes støtte, velnærede Mænd med de grove Træk i de ubarberede Ansigter; disse halvt bondeagtige Skikkelser, der var klædt i luvslidte Dragter og førte et Sprog, der bestod af en snurrig Blanding af Landbomaal og Købstadjysk, var intet mindre end Spidserne af Randers gamle, stormægtige Købmandslav, Kronjydens berømmelige Smaakonger, Eneherskere fra Kattegat til Bjerringbro, fra Mariager til Ebeltoft.

Nogle Bryggesjovere, der var krøben frysende frem paa Hjørnerne af de mørke Smug, som gik ned til Havnen, hilste dem ogsaa med alle Tegn paa den dybeste og frygtsomste Ærbødighed. Ligeledes Toldbetjenten, hvis forsovede Rubinansigt og hvide Haartotter dukkede frem i Toldkammervinduet. Og de høje Købmandsherrer, som agtpaagivende fulgte hvert Tegn paa vaagnende Liv, besvarede naadigt disse Hilsener ved langsomt at føre Pibespidsen op til de store Kasketskygger.

Der var et Fællespræg af aargammel, uantastet Myndighed udbredt over dem alle. Man saae det paa dem: de stod der, hvor deres Fædre stod, og frygtede intet Angreb. Arbejdsvognene, der nu begyndte at skramle ned imod Havnen med Jernstænger og tomme Tønder, Landslagternes hastige Kærrer, det agende Bondelæs, der

Skridt for Skridt skumplede over Vindebroens knirkende Dække, Tørvekællingerne, der efterhaanden forsamlede sig paa den indre Brygge, Begrøgen fra Skibsværftet og Fjordfiskernes Baade, der med graahvide Sejl skød sig frem af Engtaagerne . . . intet undgik i denne Time de strenge Herrers mønstrende Blik.

Først naar de saaledes havde inspiceret deres By og forvisset sig om, at dens Opvaagnen havde været normal, trak de sig i sluttet Trop tilbage ind ad den brede Søndergade.

Her var imidlertid alt kommet paa Benene; alle Portene var aabnede, hist og her et Vindue slaaet op med flagrende Gardiner. Langs ad Gaden, fra Kælderhals til Kælderhals, fyldtes Fortovene med Træskomændenes og „Pottekonernes“ Lerkar og Trævarer. Hist aabnede en gammel rødnæset Skomager sin Bod, idet han med et søvnrustent „Godmorgen, Mester“ hilste over Gaden til sin Ven og Genbo, den tykke Feldbereder, der i godt Humør tog sig en Morgenpris oppe paa Toppen af sin høje Flisetrappe. Her aabnedes et Vindue paa første Sal, et natkappeprydet Hoved kom tilsyne og lod et spejdende Blik glide op og ned ad Gaden, hvor buttede Tjenestemøer færdedes til og fra Bagerens Trappe med store Hankekurve hængende over Armens lange, strikkede Ærmeskaft, mens en lille bebrillet og puklet Adjunkt ilsomt listede paa udtraadte Sko henad Fliserne med en Bunke Stilebøger under Armen og Hænderne skubbede ind i Frakkeærmerne som i en Muffe.

I Døren til en splinterny Butik, hvis store

Glasruder og pyntelige Vinduesudstilling — en Citronpyramide, der hvilede paa en Sokkel af marmoreret Stangsæbe — tog sig besynderlig fremmedartet ud i de ærbare, gammeldags Omgivelser, stod en ung Mand med elegant broderede Morgensko og nystrøgen Nankinsjakke. Mellem hans pragtfulde, blonde Bakkenbarter fremblomstrede et medynksfuldt Smil i det Øjeblik, da han saae Stadens værdige Fædre nærme sig træskoklaprende op ad Gaden. Dog, idet Troppen gik ham forbi, forputtede han Smilet og bøjede respektfuldt sit indsalvede Hoved.

De gamle Købmænd besvarede næppe nok hans Hilsen og fortsatte ubekymret deres Gang op ad Gaden, hvor de nu lidt efter lidt tog Afsked med hinanden for hver ad sin Kant at fordybe sig i deres vildsomme Labyrinter af Studestalde, Tømmergaarde, Kornlofter og store skumle Butikslokaler med tilhørende Skænkeboder, ved hvis lange Egeborde Bønder og Havnedragere allerede sad bænkede i tætte Rader med Dagens første Pæglemaal mellem Hænderne.

Imidlertid havde den unge Salvede atter trukket Smilet frem mellem sine pragtfulde Bakkenbarter. Og idet han stak Hænderne i Jakkelommerne og bøjede sig tilbage paa Hælene, raabte han gennem Butiken ind til sin unge, københavnske Frue, der endnu laa i Sengen med Morgenkaffen foran sig paa Dynen:

„Amanda! Nu forduftede Træskoklubben!“ —

Det var den gamle og den ny Tid, der her

mødtes — saadan som gamle og ny Tider i Reglen mødes. Nu er de fleste af den gamle Borger-Garde gaaet bort; og de faa, der endnu er tilbage, har den unge Slægt allerede overbærende glemt. Stille og ubemærkede trisser de om med deres bøjede Nakker og sløvt grublende Blik — som Folk, der har set en Verden ramle sammen

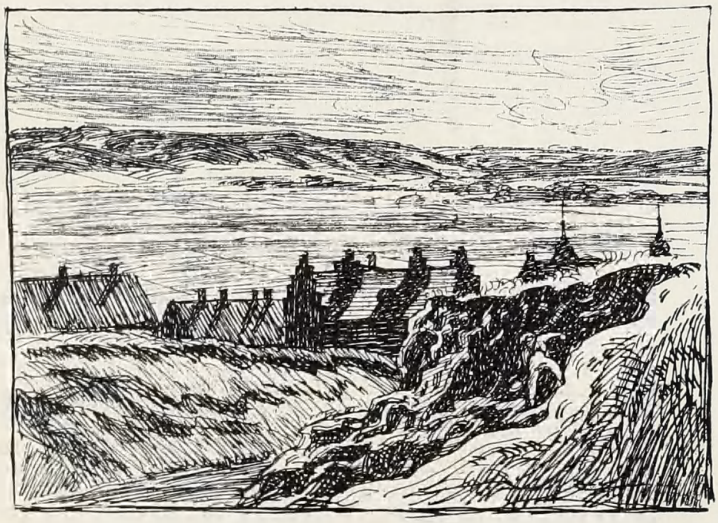

over deres Hoveder. Med tavs og sky Forundring betragter de disse straalende Butikker, der har rejst sig i alle Gaderne, Damperne i Havnen, Vareballerne paa Kajen, hele dette nye, travle Liv paa Torv og Brygge, som de ikke forstaar og ikke længer tilhører. Og hovedrystende rokker de hjem til deres egne tomme Gaarde og rustne Brænderier, hvor nu Rotterne holder Hof, — indtil de endelig en Dag finder den saa længe forønskede Hvile i deres Fædres store, snehvide Himmelsenge og køres bort paa en skumplende

Rustvogn, fulgt af en Graver, to Bedemænd, en halv Snes Borgere og en Droske.

Det er den nye Tidsaand, Jernbane-Aarhundredets hastigt rullende Blod, der omsider har fundet Vej til Jyllands gamle Hjærte og paany bragt det til at svulme. Det er den unge Mand med de elegante Whiskers, det friserede Haar og det velvillige Smil, der har knust de gamle Kæmper under sin broderede Morgensko. Det er de store Spejlglasruder, de lokkende Citronpyramider, Kommis'ernes belevne Spillen, alle disse smaa galante Artigheder i Blik, Buk og forbindtlige Øjekast, der lidt efter lidt har erobret Sindene, og som endog det fede Oplands sølvbeslaaede Bønder tilsidst har foretrukket for de Gamles faderlige Omsorg — og blodige Despoti.

En gammel Randersianer, der efter mange Aars Fravær ser sig omkring i de nu saa livligt befærdede Gader, hvor militært uniformerede Politibetjente med hvide Handsker staar Vagt paa Hjørnerne, og hvor modepyntede Damer og himmelblaa Dragonløjtnanter spejler sig i Butiksruderne, . . . eller som om Eftermiddagen mellem fem og syv søger ud i de smukke offentlige Lystanlæg øst for Byen, hvor i fordums Dage Borgernes trivelige Madammer traskede ud med deres velspækkede Madkurve for efter Maaltidet at oplive deres Aand ved at høre Fuglene synge, men hvor nu Bankmænd og unge Grosserere med deres Fruer promenerer omkring til Tonerne af de nyeste Operettemelodier, der spilles af et militært Orkester i fuld Uniform — — —

han kan næsten tro sig hensat til en ganske fremmed By.

Endog i Borgerklubben (dette en lille Byes sædvanlige Pulterkammer for Fortidens skimlede Efterladenskaber) er de gamle Tyranners Bondetobak og Staldduft forlængst luftet ud. Her, hvor de hver Aften sad med deres Merskumspiber og huggede Kortene i Bordet under drøje Eder, sidder nu adstadige Kontormænd og spiller en forsigtig Whist, mens unge Sagførere, unge Handlende, unge Læger — Byens lille toneangivende Klike — breder sig i Sofaerne som Borgervellets og det fremblomstrende Kulturlivs fødte Bærere.

Man maa i det mindste op i de afsides beliggende Smaagader paa „Nordre Bakke“ og omkring „Slyngborgtoften“ for atter at fornemme et Pust af Fortids stille Liv og stille Lykke. I disse fjerne Kroge, hvor Stadens Larm dør bort, og hvor Græsset gror fredeligt mellem de toppede Sten, kan man endnu hist og her se en aldrende Haandværksmester sidde paa en lille grønmalet Bænk ved Siden af sin Forstuedør og eftertænksomt nyde sin Aftenpibe, mens busserunneklædte Smaapiger i uforstyrret Sorgløshed danser Kringlekrans midt paa Kørebanen.

Eller man maa ned i hine mærkelige gamle Smøger og Smug — Peberslippen, Provstegyden og hvad de nu alle hedder — der som et helt forglemt Kvarter, indelukket mellem Pakhusgavle og høje Mure, lever et eget hemmelighedsfuldt Liv bag den inderste Brygge. I disse snevre, ubeboede, solforladte Krinkelgange, mel-

lem disse fugtige og nøgne Mure, der kaster Lyden af den vandrendes Skridt tilbage med et hult klingende Ekko, og som fra gabende Lemme og tomme Luger forfølger ham med en spøgelseagtig Stirren, — her synes selve Middel-

alderen at have forputtet sig med al sin Skummelhed og klamme Uhygge. Man vilde slet ikke forbavses synderligt, om man midt i Stilheden pludselig saae en af Fortidens smudsige Lübecker-Pebersvende (der havde deres Boder her) kigge ud bag en halvaaben Dør med sit listige Snogeøje. Dette Halvmørke, disse halvt fortærede Bjælkehoveder og tungtludende Tagskæg hidser

Fantasien; og idet man atter naaer ud i de lyse og befærdede Gader, trækker man Vejret med en befriende Fornemmelse, som om man var steget op fra en muggen Gravkælder.

ANNA-ELEONORA

Torsdag Aften

HVOR det maa have været en underlig overgemt By, og hvad det dog har været for et besynderlig forældet Liv, der indtil for faa Aar siden levedes i denne fordums Laksestad! Jo længere jeg idag drev omkring i Byens forskellige Kvarterer; jo mere levende Skikkelser og Begivenheder fra Barndomsdagene dukkede op i min Erindring, des oftere maatte jeg spørge mig selv, om jeg ikke bedrog mig, om jeg virkelig selv havde oplevet hine halvt middelalderlige Tider, . . . om jeg ikke forvekslede mine egne Minder med Fortællinger, jeg som Barn har hørt berette af gamle Folk.

Er der virkelig ikke hengaaet mere end trettenfjorten Aar siden hin mørke Vintereftermiddag, da den tykke Maren Doss under Beboernes glade Jubel blev trukket døddrukken gennem Dytmærsch-Strædet af en Sværm hujende Drenge, der ved et langt Reb slæbte hende efter sig gennem Gadesnavset, saa hendes oppustede Legeme hoppede paa den toppede Stenbro som en stor Bylt Klæder, mens Pjalter af hendes Skørt og Blod fra hendes forstødte Ansigt blev liggende efter hende henad Gaden?

Er det heller ikke længer, siden den gamle gale Frøken, ogsaa kaldet den „hvide Dame“,

Børns og unge Pigers Skræk, trippede skældende og smældende gennem Byen og med den ene Haand løftede Skørterne højt op over sine hvide, slunkne Strømpeskafter, mens hun under rasende Fagter truede med sin Ibenholtsstok ad enhver, der kom i hendes Nærhed?

Og „Messias!“ . . . Lyslevende ser jeg atter for mig denne gaadefulde Olding, denne gamle, afsindige Billedhugger, der — Gud veed hvordan! — var havnet her i Jyllands Midte. Iklædt mørkeblaa Livkjole med forgyldte Knapper, gule Nankinsbukser og alenhøj Silkehat, med brusende Kalvekrøs i Brystet, lange pibede Manchetter og med det hvidgule Haar hængende som en Paryk af Høvlspaaner ned over Nakke og Skuldre, stavrede han frem midt ad Gaden uden at lade sig anfægte af den larmende Drengesværm, der altid fulgte ham i Hælene. Hist og her standsede han udenfor et Hus, udfoldede med sine ringbesatte, af store gule og røde Stene funklende Hænder et mægtigt Dokument og begyndte med skælvende Gammelmandsrøst og i et Sprog, hvoraf kun enkelte Ord kunde forstaas, at oplæse en aaben Henvendelse til Gud, til Kristus eller Kongen, — alt mens Byens Borgermænd i Træsko og Støvler gik smilende forbi paa Fortovet og herfra tilraabte ham et opmuntrende:

„Raav højere, Messi's. Hejsen ka' Worherre it hør' ham!“

Men fremfor alt er der eet Billede, een Erindring, hvorved min Tanke idag har dvælet. Det er Mindet om Garnisonens Revy paa Frederikspladsen, naar Kongen holdt Fødselsdag.

Paa det store Torv stod Dragonregimentet opstillet med Solen lige i Øjnene. De snorlige Rækker af lyseblaa Ryttere, de sølvskinnende Hjælme, de udtrukne Klinger, Standarterne, som Fjendens Kugler havde sønderflænget, Officerernes Galauniformer og „Musikkens“ blanke Messinginstrumenter, alt indrammet af et forventningsfuldt Publikums uroligt bølgende Masse ... det var et Syn, som i hin Tid, kort efter den ulykkelige Krigs Afslutning, fik selv Børnenes Hjærter til at svulme højt i patriotisk Begejstring.

I et Hjørne af den Del af Tovet, som Politibetjent Raffenstein og tre Natvægtere med Blikskilte paa Brystet holdt afspærret for den skuelystne Folkemængde, stod Byens Honoratiores, Byraadet og Embedsmændene; de sidste i guldbroderede Uniformer og med Glacéhandsker. Størst Opsigt vakte her Byens populære Brandmajor — til daglig Skorstensfejermester — prydet med en mægtig trekantet Hat fra Frederik den sjettes Tid, brandgul Pompon og Slæbeslire; samt den urgamle, krumbøjede „Stadshauptmann“ — en allersidste Levning fra den henfarne Slægt — der regelmæssig ved denne Lejlighed følte det som sin Soldaterpligt at forlade sin Sygestol og indfinde sig her paa Loyalitetens Alarmplads — i fuld Galauniform, iført den gamle Borgervæbnings skarlagensrøde, højt vatterede Officerskjole med korte Skøder og store Rabatter.

En af de sidste Gange, jeg overværede denne Højtidelighed, blev jeg Vidne til en Scene, der i og for sig var ganske betydningsløs, og som

jeg da heller ikke i mange Aar har skænket en Tanke, men som nu med forunderlig Klarhed dukker op i min Erindring og fylder mig med en sær Uro. Det hele Optrin husker jeg pludselig saa nøje, som om det var foregaaet for et Par Dage siden.

Foran anden Eskadron paraderede en i Byen meget omtalt Ritmester von Mohrhof, en kæk og smuk, men meget udsvævende Officer, hvis mørke Krigeransigt og kulsorte (Misundere sagde sværtede) Overskæg havde vakt en sand Elskovsstorm i de unge Pigehjærter. Han var kommen hertil efter Krigen og havde med udfordrende Ugenerthed ført alle Feltlivets Uregelmæssigheder og vilde Vaner med sig til den fredelige Spidsborgerby. Utallige var de Historier, der fortaltes om hans Erobringer hos de Skønne, og det var ingenlunde nogen helt ualmindelig Overtro, at han maatte være i Besiddelse af „hemmelige Midler“ til at vinde Kvindernes Gunst, . . . det var den eneste Maade, hvorpaa man kunde forklare sig, at endog Damer af Byens og Omegnens bedste Familjer udsatte deres Rygte for hans Skyld, idet det var vitterligt, at han havde tabt Ungdommens første Friskhed og endog bar en lille „Plade“.

Nu holdt han der paa en uroligt dansende Graaskimmel, — smilende, med Haanden krigerisk støttet paa Laaret, og kastede et sidste Mønstringsblik ud over sin Skare. Thi endnu manglede Obersten, hvem man allerede en Tid havde ventet paa, og som ikke plejede at forhaste sig.

Selv stod jeg hin Dag som en tyk, tolvaars Dreng sammen med et Par Kammerater midt i Tilskuersværmen. Min Opmærksomhed var efterhaanden bleven henvendt paa enSkikkelse, som jeg havde opdaget i min Nærhed, — en lille, bebrillet Mand med et skægløst Ansigt, hvori der sad tre-fire Kødvorter, og med en Fortykkelse over Ryggen, som man vel ikke kunde kalde en Pukkel, men i hvert Fald en unaturlig høj Skulder.

Det var en vis Adjunkt Hammer, en begavet, efter Sigende endog en lærd Mand, en stor Sprogransker, men tillige en stor Pedant, om hvis Vaners Regelmæssighed der gik det Ord, at han aldrig forrettede selv de nødtørftigste Ærinder uden nøje at have raadført sig med sit Ur. I sin Klædedragt lignede han en Præst. Han bar lang, sort Skødefrakke, flad Silkehat og sorte Handsker, gik oftest med Galosker og altid med en Paraply under den højre Arm. Hans Holdning og Mine røbede gammeljomfruagtig Pertentlighed parret med en majestætisk Selvfølelse.

Om denne Bogmaddike, der hidtil havde siddet nedgravet mellem græske og latinske Leksika og røbet den samme hoffærdige Foragt for Damer og Damers Selskab som for grammatikalske Bommerter... om denne Mand vidste hele Byen, at han var kommen for Skade at forelske sig i den ganske unge Frøken Ankersen. Det var en Tildragelse, der vakte den største Opsigt og Spænding; thi vel var Frøken Ankersen Datter af en af Byens mindre og uformuende Købmænd, men til Gengæld var hun ubestridt en af de smukkeste og mest beundrede i den Overflod af unge

smukke Damer, der i hin Tid med Rette var Randers Stolthed.

Desuden var hun netop den, for hvem ogsaa Ritmester von Mohrhof i den sidste Tid havde røbet en ildfuld Interesse. Ved det sidste Borgerbal i Klubben — hvor Adjunkt Hammer, opflammet af Kærligheden, for første Gang optraadte som Balkavaler og under almindelig Munterhed tumlede afsted over Gulvet som en Hat i en Østenstorm, — havde Ritmesteren hele Aftenen med den dristigste Ligegyldighed for Folks Omdømme snappet Frøken Ankersen bort lige for Næsen af alle Herrerne. Adjunkten havde været ude af sig selv af Raseri, og Kapellan Sørensen, Provisor Spreckelsen og alle hendes øvrige Tilbedere var tilsidst geraadet i en saadan Forbitrelse, at det paa et hængende Haar var udartet til Haandgribeligheder.

Denne Adjunkt Hammers triste Skæbne var Grunden til, at jeg hin Dag blev ved at iagttage ham med en saa levende og oprigtig Medfølelse.

Endelig ankom Obersten, fulgt af sin Adjudant.

Hans Tilsynekomst vakte straks en temmelig respektstridig Munterhed blandt den forsamlede Gadeungdom, hvorfor Politibetjent Raffenstein vendte sig om imod den med et strengt Blik og hviskede: „Stille Drenger!“ Oberstens Person var nemlig af et saadant Omfang, at man kun med Møje kunde finde en Hest, der var istand til at bære ham. Desuden havde han en Ansigtsfarve som en røget Skinke og en Bomuldstot i hvert Øre.

Efter at have hilst paa de tilstedeværende Avtoriteter, red han hen for Fronten af sit Regiment, blottede sin Klinge og udbragte derpaa i syv Ord og med en Stemme, som galdt det om at opvække Døde, et Leve for Majestæten, der besvaredes med svungne Sabler og taktfaste Hurraer af Soldaterne samt af mindre disciplinerede men ikke mindre oprigtige Leveraab fra den øvrige Forsamling.

Derefter fremtraadte en benradmager, glatraget Mand, Byens Borgmester, der med undselige Manerer blottede et lillebitte skaldet Hoved og begyndte paa en Tale, hvoraf ingen, end ikke de nærmeststaaende, kunde høre et Muk. Til dette Uheld bidrog Gadens Hunde, der altid under Borgmesterens Foredrag foer ind paa den afgrænsede Del af Torvet og her opførte en vild Runddans under Hylen og Bjæffen. Paa et Vink fra Politifuldmægtigen skred Betjent Raffenstein med embedsmandsmæssig Alvor over Torvet for at fjerne Urostifterne; men hans Bestræbelser forøgede blot Dyrenes Raseri. Idet den ene bed sig fast i den andens Nakkeskind, foer de lige ind mellem Soldaterrækkerne og fik Hestene til at fnyse og stejle, saa det et Øjeblik saae helt betænkeligt ud.

Imidlertid blev Borgmesteren staaende som fastgroet til Torvets Brosten og fortsatte uforstyrret sin Tale, der i det hele syntes aldrig at skulle faa Ende. Adskillige af Tilhørerne begyndte at trække bort, deriblandt Adjunkt Hammer, der rimeligvis ikke længer udholdt Synet af sin sejrsbevidste Rival.

Jeg havde næsten ikke haft Øjnene fra ham, og idet han nu vendte sig, saae jeg, at det ligesom gav et Ryk i ham. Men i det samme blev jeg selv greben af heftig Sindsbevægelse og følte Blodet strømme mig hedt til Kinderne.

Lidt borte fra Folkemængden stod to unge Piger med hinanden under Armen, begge klædte i omfangsrige Krinolinekjoler, korte Jaketter og smaa Blomsterhatte paa de store Chignoner, der hørte til Datidens Mode. Den ene var lang, mørk og grim, den anden omtrent af Middelhøjde, meget smuk, barnligt blaaøjet og ganske lys, næsten gyldenlys.

Denne sidste var den unge Frøken Ankersen, Anna Eleonora Ankersen, Adjunktens Tilbedte, Ritmester v. Mohrhofs forventede Bytte og — hvorfor fortie det nu efter saa mange Aars Forløb? — Genstanden for min egen sværmeriske Drengeforelskelse.

Hvordan hun i det enkelte saae ud? Næsens og Pandens Form, Læbernes Tommemaal? Jeg er skam ikke istand til at sige det. Men hvortil hjælper ogsaa et Signalement? . . . Jeg erindrer af hendes Ydre, foruden Haarets og Øjnenes Farve, egentlig kun, at hun var hvid og rød af Ansigt og — skønt næppe atten Aar — yppig som en ung Moder. Ganske tydeligt husker jeg derimod det Indtryk af noget uendelig blidt og hjærterørende troskyldigt, ja — Gud forlade mig Ordet! — næsten en Smule enfoldigt, som hendes lyse Skikkelse frembragte. „Guldlammet“ havde man kaldt hende som Barn; og skønt en Smaakøbmands Datter, var hun aldeles ikke bleven

fordærvet af den Forgudelse, hun havde været Genstand for lige siden den allerførste Gang, hun deltog i Juleballet i Borgerklubben. Hendes letskræmte Væsen røbede baade, hvor raadvild og ulykkelig hun følte sig overfor de mange opspilede Mandfolkeøjne, der altid stirrede paa hende, fulde af Appetit, og hvor uforstaaende hun i sin barnlige Uskyldighed værgede sig i Kampen mod det halsende Begær, som hun ganske imod sin Vilje opvakte omkring sig.

Der var dog dem, der mente, at denne Ufølsomhed for Herrernes Hyldest havde en anden Aarsag . . . den nemlig, at hun i Stilhed gik og bar paa en trofast Kærlighed til en ung, smuk Student, en Fætter til hende, som for et Aarstid siden havde været her i Besøg om Sommeren og dengang sejlet meget sammen med hende paa Aaen, men som ikke siden havde ladet høre fra sig. Enkelte Skumlere tilføjede endog, at den gode Fætter vistnok paa en højst uheldig Maade havde misbrugt sin Kusines alt for store Godtroenhed. Dog, den almindelige Mening havde forlængst nedslaaet denne Mistanke, der kun en ganske kort Tid havde formaaet at udelukke den unge Pige af Byens gode Selskab. Ganske vist, hun havde vist sig i høj Grad uforsigtig i Omgangen med sin Fætter, der var en Døgenigt og en ryggesløs Person; men hun var dengang ikke stort mere end et Barn, og det var overhovedet hendes svage Side, at hun aldrig kunde sanke Mod til med Eftertryk at tilbagevise sine Tilbedere, end ikke dem, der udsatte hendes Rygte ved deres Lidenskabelighed. Hun havde altid

saa daarligt kunnet bringe over sit Hjærte at forvolde noget Menneske Sorg, havde fra Barnsben haft en sand Skræk for Synet af vrede eller blot fornærmede Ansigter. Allerede i Skoletiden var det blevet til et Mundheld mellem hendes Kammerater, at Eleonora ikke kunde sige nej.

. . . Adjunkt Hammer gik just forbi de to Damer med en stum Hilsen; men den grimme, mørke af dem, den altid overgivne og slagfærdige Dorothea Nielsen, standsede ham, idet hun sagde:

„Goddag Hr. Adjunkt — og glædelig Kongens Fødselsdag!“

Jeg havde med bankende Hjærte nærmet mig nogle Skridt, og nu saae jeg, hvordan Eleonora Ankersen angstfuld rykkede sin Veninde i Armen, som om hun vilde sige: „Gud, Thea! Hvor tør du dog!“

Adjunkten var standset. Gennem sine cirkelrunde Brilleglas stirrede han maabende fra den ene til den anden af de to Damer uden at sige et Ord. Den dristige Pennehelt, der i en berømt Afhandling, for hvilken han var bleven belønnet med Universitetets store Guldmedalje, havde sønderlemmet selve Ciceros Veltalenhed, stod der slagen med Stumhed overfor et ungt, enfoldigt Pigebarn, — ja i sin Forfjamskelse troede han endog, at det var Eleonora, der havde tiltalt ham, og svarede derfor, da han endelig fik sit Mæles Brug:

„Jeg takker . . . i lige Maade, Frøken Ankersen!“

„Hvad for noget? Kalder De nu mig for Frø-

ken Ankersen!“ lo Frøken Nielsen. „Nej, veed De hvad, Hr. Adjunkt! Skønt lærde Herrer jo har Lov til at være lidt distræ, kunde man virkelig fristes til at bruge det gamle Ord, at hvad Hjærtet er fuldt af osv.“

Eleonoras Kinder blussede som en Ild. Hun kneb sin Veninde i Armen og vilde trække hende bort.

Adjunkten tilkastede den Lange et rasende Blik. Saa lettede han en Smule paa sin Hat og sagde:

„Jeg undskylder Dem, Frøken Nielsen! Jeg veed jo, at Synet af Militær gærne sætter Dem i en overstadig Stemning!... Jeg anbefaler mig!“

Derpaa fortsatte han sin Vej med bred Mund og højt opløftet Næse.

Eleonora havde trukket sig ud af sin Venindes Arm. Hun var tydelig stødt og sagde, mens Folk rundt om raabte Hurra efter Borgmesterens endelig afsluttede Tale:

„Det var stygt af dig, Thea! . . . Jeg kan ikke forstaa, at du altid kan være saa glad til at gøre Nar af Folk. Det er ikke rigtigt.“

„Man skulde virkelig tro, mit Lam, at du var begyndt at blive et Ko'n skudt i den opblæste Pedant. Maa jeg spørge dig, er det hans Pukkel eller hans store Koøjne, du har forlibet dig i?“

„Aa, hvor du snakker Thea! . . . Man kan vel have ondt af et Menneske, som alle skal gøre Nar af, uden at være forelsket i ham.“

„Tror du?“

„Om jeg tror!“ udbrød Eleonora og saae helt forfærdet op paa sin Veninde. — „Aa, jeg vil slet

ikke længer snakke med dig . . . du er jo helt forrykt idag, Thea! Kom, lad os gaa!"

Af denne Samtale, der førtes i den randersianske Borgerdialekt, som røbede Slægtens nære Forbindelse med Omegnens Bonde, hørte jeg hvert et Ord. Hvem lægger nemlig Mærke til saadan en tyk, tolvaars Dreng, der springer omkring med sin Boldt, som om han heller ikke selv i mindste Maade tænker paa at blive bemærket? Og hvor mange falder det ind, at saadanne smaa Fyre er Mestre i Forstillelseskunst og med oprejst Hoved og et frejdigt Smil kan skjule en ulykkelig Lidenskab, der vilde bøje mangen Mand i Knæ?

Den grimme Frøken Nielsen var bleven ved at le. Hun stak indsmigrende sin Haand ind under Eleonoras Arm og sagde:

„Maa jeg sige dig noget?"

„Hvad vil du sige mig?"

„Noget . . . noget meget fortroligt."

„Du er altid saa underlig, Thea! Hvad er det nu igen?"

„Ja, men du maa ikke blive vred?"

„Det veed du jo godt, at jeg aldrig kan blive paa dig. Sig mig bare, hvad det er!"

„Det er . . . at dersom jeg var i dit Sted . . . saa vidste jeg nok, hvem jeg vilde forelske mig i."

„Ja saa! I hvem da?" spurgte Eleonora ganske ulykkelig.

I det samme aabnede der sig et Gab i Folkemassen, Højtideligheden var tilende, og under larmende Musik drog Soldaterne bort fra Festpladsen. Foran anden Eskadron glimrede Ritmester von Mohrhofs araberbrune Krigerskikkelse.

„I ham der!“ hviskede Frøken Nielsen og viste med glinsende Øjne op imod ham.

„Aa . . . lad os bare gaa!“ sagde Eleonora urolig og vilde bort.

„Nej, veed du hvad, min Pige — nu vil vi virkelig se dem trække her forbi. Det er et storartet Syn!“

Et Øjeblik efter red Ritmesteren forbi dem i Spidsen for sin Deling. Med sine kulsorte Øjne saae han fast ned paa de to Damer, navnlig paa Eleonora, hvem han smilende ligesom overskyggede med sin utilslørede Attraa. Samtidigt sænkede han hilsende sin Klinge dybt mod Jorden.

„Er han ikke storartet!“ hviskede Frøken Nielsen. „Det kalder jeg da endelig et Mandfolk! Det maa du dog indrømme mig, min Pige, at han er ikke til at holde ud for Dejlighed!“

— Nøjagtig saaledes faldt Ordene. Jeg husker det ganske tydeligt. Og nu, da jeg genkalder mig Eleonora Ankersens sørgelige Historie, kommer jeg til at tænke paa, om dette Møde paa Kongens Fødselsdag og Venindens Fristerord muligt kan have faaet Indflydelse paa hendes Skæbne.

Derfor er Erindringen om denne Scene bleven ved at forfølge mig idag paa min ensomme Vandring gennem min Barndomsbys Gader. Den stemmer mig iaften helt sørgmodig.

I DE DØDES RIGE

Fredag Nat

Nede ved Gudenaaen, bagved den gamle Kaag-Brygge, ligger et lille, rødt Hus, som er velkendt af alle Randersfolk. Foran Muren staar en Bænk, og paa denne sidder Hyttens Beboer, en ældre Mand . . . nej, en Flodgud, muskelstærk, blid og rolig: et Billede af den jydesindige Strøm, hvis trofaste Vogter han er.

Manden er Baadebygger og skaffer sig en Bifortjeneste ved at udleje „Lystfartøjer". Jeg kom derned i en af de første Eftermiddagstimer og naaede næsten helt hen til ham, uden at han hørte mig. Først da jeg traadte ham ganske nær, løftede han Hovedet fra sin barkbrune Haand og saae op paa mig med et Par store, milde, ferskvandsblaa Øjne.

Derpaa sagde han tilsyneladende uden Overraskelse, og idet han med et Smil blottede et Maskineri af hvide Kæmpetænder:

„Hva' . . . det er jo . . ."

Han havde virkelig genkendt mig.

Jeg tog Plads paa Bænken ved Siden af ham, og ligesom i gamle Dage faldt vi i en sindig Passiar om hans „Rollinger", d. v. s. den lille Eskadre af smaa Baade, der laa og vippede ved Bolværket.

Tilsidst steg jeg ned i en af dem og fik sat Sejl op.

„De skal ikke vente mig tilbage for det første,“ sagde jeg. „Jeg gaar op over Fladbro og bier etsteds deroppe indtil Aftenstid, naar Vinden har lagt sig. Saa kan jeg inat lade mig drive hjemad med Strømmen.“

„Aa ja . . . det kan jo nok la'e sig gøre, det!“

„Ja, lad saa kun gaa, Olufsen!“

Men just som den Gamle med sin Jættefod vilde støde Baaden fra Bolværket, faldt der mig et Spørgsmaal paa Tungen.

„Aa, vent et Øjeblik! Sig mig, Olufsen, De kendte naturligvis i sin Tid hende . . . Frøken Ankersen . . . . . Eleonora Ankersen . . . . De husker nok hende, der engang sejlede saa meget med sin lange Fætter, hvad der kom saa megen Snak af.“

„Ankersen? Datter af salig Købmand Ankersen paa Vestregrave?“

„Javel! De erindrer nok, at det siden gik hende rent forkert . . . hun havde den slemme Historie, De veed. Men hvordan gik det egentlig til? Jeg kan ikke længer huske de nærmere Omstændigheder.“

„Ja, hvordan var det nu?“ sagde Olufsen og skubbede sin brede Sømandshat bag i Nakken for med alle sine fem barkbrune Fingre at klø den kridhvide Skaldepande. „Det var jo ham, den gale Ritmester, — ham, Mohrkopf, de kaldte ham.“

„Ja vel! Men hvordan gik det egentlig til? Jeg forstaar ikke —“

„Ja, Gu' veed! Der var saa mange Fruentimmerhistorier dengang, saa En maa undre sig over, hvordan Vorherre selv vil kunne hitte Rede i dem paa Dommens Dag.“

„Naa ja, det kan for Resten ogsaa være lige meget! . . . Ja ja, paa Gensyn altsaa!“

Jeg stak Sejlet ud for Vinden og strøg afsted — egentlig glad over, at jeg intet havde faaet at vide. Jeg var overbevist om, at jeg nu lettere vilde kunne løsrive mine Tanker fra det Spind af gamle Minder, hvori de i de sidste Dage var bleven saa fast hildede, at det næsten begyndte at blive mig generende. Formaalet med denne Eftermiddags-Udflugt var netop at sejle mine Tanker flot. Jeg havde blot i sidste Øjeblik ikke kunnet modstaa Fristelsen til at fritte den gamle Baadebygger lidt.

Det varede nu virkelig ikke længe, før jeg fik andre Ting at tænke paa.

Det er nemlig saa sin egen Sag at styre en Sejlbaad op ad Gudenaaen. Fra hvad Kant Vinden end blæser — hvert Øjeblik tvinges man til paa Grund af Aaens slangeagtige Slyngninger at krydse op imod den stride Strøm, ofte i et Løb af kun et Par Baadlængders Bredde. Bedst som man sidder ved Roret med en bekvem Sidebrise og i sorgløs Ro smøger en Pibe Tobak, drejer Aaen op imod Vinden, Sejlene begynder at klapre, og Strømmen faar Magt.

Det gælder da i Hast at hale ind paa Skøderne og „lade falde“ saa meget, at Baaden faar Fart til at gaa over Stag. Men dette er her — med kun faa Alen Vand paa begge Sider — ikke

saa let en Sag. Løjer Vinden lidt af under Vendingen, eller indtræffer der det mindste Uheld under Manøvreringen, presser Strømmen paa med en studestædig Kraft, der mangen Gang kan blive skæbnesvanger for en ærekær Idrætsmand, som af Erfaring ved, at der altid rundt om paa Engene staar Folk, der med skadefro Smil følger ham i hans Kamp mod Elementerne. For ikke at trænges tilbage griber han i sin Fortvivlelse fat i Breddens Siv, tvinger Stævnen og den klaprende Fok op imod Vinden, haler sig Huden af Fingrene paa Skøderne, bander, stønner, skummer af Raseri. Men Sejlet vil ikke over, Baaden lystrer ikke Ror. I det kritiske Øjeblik slaar saa Storsejlet ham Hatten af Hovedet, en Aare ruller ud . . . og inden han faar sanset, tager Strømmen Magten over Fartøjet og fører det i et Nu et langt Stykke ned ad Aaen.

Andre Steder gaar Sejladsen til Gengæld des fredeligere. Paa enkelte Punkter udvider Aaen sig nemlig og danner store Søer, saa rolige og blanke som en Mølledam og fuldkommen overgroede af mandshøje Siv. Kun et Par smalle Sejlløb holdes ved Kunst aabne gennem den tætte, mørke Skov af slanke Rør, der spejler sig i de umærkeligt glidende Vande. Man kan paa saadanne Steder faa en Fornemmelse af at glide ind i en fortryllet Verden. Mens man sidder paa Toften og lytter til Sivenes aandeagtige Hvisken og i Forbifarten stirrer ind i Eventyrskovens grønlige Tusmørke, kan man selv ved højlys Dag tro at se hvide Glimt af flygtende Nymfelegemer. — Et herligt Skjul for et Par Elskende!

Efter en god Times Sejlads naaede jeg op til Fladbro Kro, et almindeligt Landevejsbedested, hvor jeg — følgende god gammel Skik — forfriskede mig med en Flæskekage og en Bøtte Tykmælk. Her forlod jeg Gudenaaen for at trænge ind i Landet ad en anden Vej, nemlig gennem en Aa, der hedder Skjern Aa, og som netop her optages i Østjyllands store Hovedaare.

Naar jeg titulerer dette Vandløb „Aa“, giver jeg det dog mere, end det strengt taget kan gøre Fordring paa. Egentlig er det ikke for mere at regne end en stor Bæk, men saa til Gengæld en Bæk, der er lumskere og mere ondskabsfuld end nogen Aa i hele Verden. Dette være sagt, ikke alene paa Grund af den bændelormsagtige Maade, hvorpaa den kroer og krymper sig frem gennem den flade, fede Engbund, hvori den har gnavet sig ned. Men som om den fuldt bevidst lagde an paa at drille og fortumle enhver, der har ladet sig vildlede af dens ringe Vækst og uanselige Udseende, skifter den hvert Øjeblik Karakter. I Begyndelsen stryger dens Vande kattekælent langsmed Engens Blomsterbred, troskyldigt missende mod Solen. Men pludselig rejser den Børster, hvæser og springer frem som et helt lille Vandfald. Andre Steder skyder den Ryg i Form af en stor Sandbanke, der ligger tværs over Løbet, saa man maa trække Strømper og Sko af for at hale Baaden over. Og ikke tyve Skridt derfra flyder den atter tung og dorsk som Olje henover favnedybt Mudder, hvori ikke selv den længste Aare kan finde Bund.

Der er noget af det samme lunefuldt omskiftelige ogsaa over det Landskab, hvorigennem Aaen krumbugter sig. Ved Udløbet i Gudenaaen breder Engene sig i endog usædvanlig Mageligheed til begge Sider, og Drifter af stort Slagtekvæg sopper om til op over Knæene i det saftigste Græs. Men efterhaanden trænger Bakkerne sig frem fra Nord med bratte, nøgne Grusskrænter, ja hist og her stikker Lyngen sit mørke Aasyn frem mellem de dyrkede Agre — som strøg der allerede her et Pust fra Heden henover det frodige østjydske Landskab.

Udmattet af den besværlige Sejlads tøjrede jeg tilsidst min Baad ved Bredden og begav mig ind i Landet.

Efter en halv Times Vandring befandt jeg mig mellem en Samling øde, mørke Lynghøjder, et fuldkomment Ørkenland, i hvis alvorsfulde Slugter en enlig Bondemand agede møjsommeligt frem med knirkende Hjul og søvnige Stude gennem Vejens foddybe Sand. Men pludseligt bredte en Bøgeskov sig — sjællandsk frodig — for Enden af Vejen. Et friskt Kildevæld af Toner — Mejsers og Bogfinkers overgivne Sladren — strømmede ud fra dens Løv. Store, mætte Krager sad og dovnede langs Skovbrynet, og inde i de kølige Skygger rislede smaa, muntre Skovbække klingende hen mellem Bregner og mosklædte Skrænter.

Jeg søgte ind i Skovens Tykning for at oplede et Skjul, hvor jeg kunde finde en Smule Erstatning for to søvnløse Nætter i Hotellets lumre Værelse.

Intetsteds sover man saa kongeligt som midt i en stor Skovs dybe Ensomhed. Aldrig vaagner man mere forfrisket, aldrig er Faldet fra det luftige Drømmerige til Virkelighedens muddergraa Verden mindre smerteligt, end naar man slaar Øjnene op under susende Trækroner og højt over de højeste Toppe ser det langsomt kresende Høgepar, der har vækket En med sine Elskovsskrig. Det er først i det næste Øjeblik, at man ængstelig ser sig omkring med en knugende Fornemmelse af at have trængt sig ind paa Enemærker, hvor Menneskets Aand er bleven landflygtig, og hvor hans Fodspor forfølges af usynlige Væsners Forbandelser.

Jeg fandt snart et mageligt Leje paa en blød Mospude i Nærheden af en halvt udtørret Kilde . . . . og dog var det mig ikke muligt at finde Hvile. Netop som mine Øjne var ved at falde i, kom jeg til at tænke paa, at ogsaa herude havde jeg jo set hende — min Barndoms Eleonora.

Jeg kunde temmelig nøje genkalde mig i Erindringen, hvorledes alt var gaaet til. Det var en Sommereftermiddag . . . . en ualmindelig hed Dag . . . paa en Skovtur med en Del af Byens unge Damer. Jeg havde faaet Tilladelse til som en Slags opvartende Groom at benytte Pladsen ved Siden af Kusken paa den lange Charabanc, fordi en af mine Kusiner var med i Selskabet. Efter Ankomsten til Skoven drak vi først Chokolade henne ved Hegnshuset hos den gamle Ane Mari' med Krykkestaven og de store Fregner i Ansigtet. Derefter gav Damerne sig til at

spille Ring paa en aaben Grønning inde i Skoven. Men Heden var altfor overvældende, Spillet blev hurtigt opgivet, og man anbragte sig i en stor Gruppe henne paa en Skrænt under en kæmpemæssig Eg.

Og hvilken Gruppe!

For tre Ting ejede Randers endnu i hin Tid Landery: for sine fede Laks, sine bløde Handsker og — ikke mindst — for sine skønne Borgerdøtre. Yppige og smilende som selve det blomstrende Engparadis, der i Aarhundreder havde været Slægtens Hjem, hvide og lyserøde af Huld som Rubenske Nymfer, med blondt, blødt, bølgekruset Haar og en svulmende Hals, der slog Folder over Kjolelinningen . . . saadan var disse unge Piger, hvis Lov blev sunget fra Skagen til Kongeaaen. Og nu hvilede de der i doven Ynde paa den mosgrønne Skrænt med de brede Sommerhatte hængende i Baand bag paa Ryggen og med Markblomster flettet i Haaret, alle i lyse Dragter af disse halvt gennemsigtige Sommerstoffer, hvorigennem man synes at kunne skimte det nøgne Legeme. Kæmpeegens vildt forvredne Grenetag indfangede dem alle i sin mægtige Skygge; men hist og her mellem Bladene dryssede Lyset ned som en gylden Regn og overstænkede de unge Damer med smaa, runde Solpletter, der skinnede i Skødet af deres Kjoler som Danaës Guldpenge.

Det hele Billede mindede om hine landlige Fester, disse et livsglad Aristokratis muntre Hyrdescener, som de gamle Flamlændere har foreviget paa deres farvestraalende Lærreder.

Der var den lattermilde, svanehalsede Olivia, Hertuginde af Arkadien, klædt i Kornblomstblaat med en Buket Margariter i Brystet. Der var den barmsvulmende, grønligøjede Alma, Fyrstinde af Slaraffenland, i hindbærfarvet Musselin og en mægtig Straahat smykket med hvide Strudsfjer. Men frem for alle var der min egen gyldenlokkede Eleonora, Dronning af Skønhedens, Uskyldighedens og Trofasthedens forenede Riger.

Hun sad lidt ovenover de andre, med Kinden støttet til den runkne Egestamme, og stirrede drømmende op i Løvet. Aldrig havde jeg set hende saa dejlig! Hun var helt klædt i hvidt og bar paa sit blottede Haar en Krans af Valmuer, som Veninderne havde fæstet paa hende. Som en smykket Brud, der sidder omgivet af sine muntert spøgende Brudepiger, ... med Kinden farvet af bange Jomfruelskov . . . saadan sad hun der med Hænderne foldede i Skødet og stirrede op i Løvet. Aldrig havde jeg set hende saa glad og lykkelig! Tænkte hun maaske paa sin Brudgom . . . paa Fætteren, som netop denne Sommer havde besøgt hendes Familje og nys forladt Byen. Stakkel! Hun kendte den Gang endnu ikke hans Troløshed . . . vidste endnu intet om den Skæbne, der rammer de ulykkelige, som ikke kan sige nej!

En Storm af Latter og Haandklap vakte hende af Tanker. Den lystige Olivia havde faaet den Ide, at de alle skulde gaa hen og bade sig i Skovsøen, der laa ganske tæt derved . . . et Forslag, der i første Øjeblik var bleven mødt med energiske Protester, fordi det „ved Gud ikke gik

an“, men som nu pludselig blev vedtaget under eenstemmig Jubel.

Først blev Olivia sammen med en anden af Veninderne sendt ud for nærmere at undersøge Forholdene; men da de efter faa Minutters Forløb vendte tilbage med den Besked, at der ikke var et Menneske at se i Nærheden, brød hele Selskabet op og stormede ned imod Søen, der laa blot et Par hundrede Alen borte, omkranset af høje Siv og indesluttet af tætte, skjulende Træer.

Forinden var dog en tre-fire af Damerne bleven udstillet som Vagtposter rundt om Søen for at sikre mod en Overraskelse; og endelig var ogsaa min egen mandlige Ubetydelighed bleven erindret, idet jeg havde faaet strengt Tilhold om ikke at forlade Stedet og ikke at vende Ansigtet mod den Kant, hvor Søen laa.

Jeg husker endnu, hvor jeg følte mig højtidelig beklemt i det Øjeblik, da jeg blev ladet alene under Egetræet sammen med Parasoller, Handsker, broderede Lommetørklæder og alskens Pakkenelliker, der laa henkastede paa Skrænten, — omgivet af den store, aabne Grønning, der bredte sig foran mig i fuldt Sollys, rød af Valmuer. Mangen dunkel Salighedsanelse fik mit unge Hjærte til at banke tungt og uroligt, mens jeg anspændt lyttede til den undertrykte Kvindelatter og de halvkvalte Skrig, der trængte op til mig gennem Skovstilheden.

Pludselig — just som jeg syntes at have hørt det første Plask i Vandet — lød der et højt Hvin dernede fra, og et Øjeblik efter hørtes en for-

virret Støj af raslende Løv og knækkende Kviste.

Jeg sprang op. Nede mellem Træerne foran Søen mylrede det med hvide Kvindeskikkelser, der brød sig Vej gennem Underskoven. Var det en Drøm? . . . Alle de Rubenske Nymfer befandt sig i vild Flugt op imod mig!

Enkelte var næsten nøgne, de fleste kun halvt paaklædte. Alle var de blege af Forfærdelse, nogle skændtes med hæse Stemmer, et Par af dem græd . . . Alle havde de Favnen fuld af Klædningsstykker, som de i Skyndingen tabte og snublede over.

Da de fik Øje paa mig, udstødte de nye Hvin. Som en anskudt Flok af hvide Hinde spredtes de i et Nu til alle Sider og styrtede ind i et højt Hindbærbuskads, hvor de forsvandt for mit Blik.

Jeg stod som himmelfalden. Det hele Syn var faret mig saa hastigt forbi, at jeg halvt om halvt troede det et Foster af min ophidsede Fantasi. Jeg havde af alle Skikkelserne kun genkendt Alma den Barmsvulmende, der havde løbet aldeles forvildet om i det blotte Underlinned med blegrødt Korset og i denne Dragt havde røbet, at hun med lige saa fuld Ret kunde bære Hædersnavnet Alma Kallipygos.

Jeg foer sammen . . . Atter raslede det i Løvet nede ved Søen. En ældre, fredsommeligt udseende Herre kom gaaende inde under Træerne med en langhaaret Vandhund i Hælene. Da han fik Øje paa min lille Person, kom han hen til mig, lagde det kolde Sølvhaandtag af sin Stok

paa min Næse og spurgte smilende, hvad det var for Damer, der besøgte Skoven i Dag. Da jeg havde givet ham tilfredsstillende Oplysninger, lo han lunt og fortsatte derpaa sin Gang, søvnigt fulgt af sin langhaarede Hund.

Der hengik nu en rum Tid, inden Damerne igen viste sig; og da de endelig dukkede frem fra deres forskellige Skjulesteder, hvor de havde fuldført deres Paaklædning, begyndte der et livligt Skænderi.

Alle kastede Skylden for det passerede paa Thea Nielsen, — hin høje, grimme Dame, som jeg Aaret efter saae i Selskab med Eleonora ved Garnisonens Revy paa Frederikspladsen. Hun havde nemlig staaet Vagt henne paa den Kant, hvorfra den fremmede Herre var kommen, og de fleste paastod rent ud, at hun med Vilje ikke havde varskoet i Tide, fordi det altid morede hende at bringe andre i Fortræd.

Thea forsøgte ivrigt at forsvare sig, og det ene heftige Ord tog det andet. Den tykke Almas kuglerunde Kinder blussede som Pæoner, mens hun overdængede sin Veninde med Beskyldninger og Skældsord, der aabenbart ikke alle var beregnede for mine Øren. Det saae næsten ud til, at de to ophidsede unge Piger kunde være kommen i Haarene paa hinanden, dersom ikke Eleonora i sin barnlige Skræk for vrede Ord og lidenskabelige Ansigter havde kastet sig imellem og stiftet Fred.

„Se dog til, at I kan forliges!“ raabte hun og holdt dem hver en Haand for Munden. „Vi er dog kommen herud for at more os.“

„Ja, lad os nu blive fri for mere Vrøvl," istemte andre. „Lad os komme hen og spille Ring. Nu er det ikke længer saa varmt."

„Ja, lad os spille Ring!" raabte tilsidst alle for at faa Ende paa Tvisten.

Men først maatte man hen for at oplede de forskellige Smaating, som man i Skyndingen havde glemt nede ved Søen eller tabt under den forvirrede Flugt. En savnede en Sko, en anden et Bælte, en tredje et Strømpebaand; og mens man nu søgte efter det tabte rundtom mellem Buskene og samtidigt fortalte hinanden smaa Episoder fra det vilde Jag gennem Skoven, forvandledes efterhaanden Begivenheden for dem til et lystigt Eventyr, og Latter og muntre Raab lød atter under Bøgekronerne.

Imidlertid samledes en stadig større Rundkreds ved Ringspillet ude paa den aabne Grønning. Røde, blaa og lilla Krinolinenederdele svævede hen over Græsset som halvfyldte Balloner, og de trefarvede Ringe fløj hid og did i Solskinnet. Alle de spillende Damer havde smøget det højre Kjoleærme helt op til Skuldren for at kunne bevæge sig mere frit; hvide, fyldige Arme med Smilehuller i Albuen hævedes og sænkedes med yndefulde Bevægelser; Øjne straalede, og Kinder blussede omkap med Græssets Valmuer.

Herligst af Alle straalede for mine Øjne Eleonora. Jeg sad derhenne paa Skrænten under den store Eg og slap hende ikke et Øjeblik afsyne. Aldrig havde jeg set hende saa dejlig, aldrig saa foraarsglad som paa denne Dag! Det

saae ud, som om hun endnu var beruset af det sidste, stormende Kærlighedsmøde med den bortdragne Fætter; som om hendes Kinder endnu glødede af hans Kys; . . . og jeg stakkels Fyr sad der som en syg Hund og led alle Skinsygens skrækkelige Kvaler.

— — —

„Men er jeg da rent forrykt!“ udbryder jeg pludselig ganske højt og springer op fra den Plet midt inde i den mørke Skovs Ensomhed, hvor jeg har ligget og drømt med vaagne Øjne.

Ganske fortumlet skynder jeg mig bort, ud af Skoven og ned til Aaen, hvor min Baad laa fortøjet. Det var allerede blevet Aften. Oppe paa Bakkerne bag Skoven stod Hytter og Gaarde og stirrede med røde Øjne ud imod den Plet i Nordvest, hvor „Dagens Dronning“ var sunken ned i sin Purpur-Alkove. Snart slukkedes den sidste Skyfakkel om hendes Leje, de fjerne Højder blaanede, og henover Aaens rindende Blod vævede Engene deres lette, bølgende Taagespind.

Jeg var netop sluppen lykkeligt ned ad den lumske Skjernaa til Gudenaaens bredere Vande, da Natten kom svævende ind paa sine lydløse Flaggermusvinger. Graa og klam sænkede den sig som en Kæmpe-Vampyr ned over den fredeligt slumrende Jord, sugede de sidste Farver, drak det sidste Liv.

Jeg lagde Aarene ind, satte mig mageligt tilrette ved Roret — med Fødderne oppe paa Baadens Ræling — og gav mig Strømmen og Natten i Vold.

Det var som at glide ind i Dødens Riger.

Paa begge Sider: de mørke, øde, tavst henstrakte Enge med ensomme, sorte Piletræer, — Bakkerne i det disede Fjerne. Oven over: den kolde, dødningeblaa Himmel med Sommernattens brustne Stjærneøjne. Og ikke en Lyd. End ikke disse Roman-Stilhedens „fjerne Hundeglam“. Blot en

enkelt Gang et Plask af en Fisk i Vandskorpen eller det pludselige, gennemtrængende Skrig af en Ugle, der som en Skygge flakkede henover Engen.

Det eneste levende var den mumlende Strøm, der ilede hen i Natten med Baaden paa sin Ryg. I al denne tavse Slummer syntes den et besjælet Væsen, der med beraad Hu havde valgt denne slyngede Vej for at undvige al Modstand og for ikke at forhaste sig. Der, hvor de store

Sivskove drømte deres Eventyrdrøm bag spindelvævslette Taager, standsede den endog næsten helt sin Fart, — det var, som vilde den indtrængende opfordre sin natlige Rytter til at dvæle ved Synet af deres overjordiske Dejlighed.

„Et Ly for Elskende!“ gentog jeg i Tankerne, mens jeg paany i tyst Forbigliden stirrede ind i det hemmelighedsfulde Vildnis. Og jeg sank hen i Drømme . . .

Jeg drømte om en idyllisk Plet dybest derinde i Eventyrskovens Dyb, en lille, aaben Plads paa de umærkeligt glidende Vande, . . . en cirkelrund, dunhammer-kranset Dam, hvor Aakander fredeligt breder deres svømmende Blade og gule Blomster. I en Baad, hvis Forstavn rager et lille Stykke ind i Dammen, men som ellers ligger ganske skjult i de høje Siv, sidder Eleonora, helt klædt i hvidt, med en Krans af hvide Vandliljer paa sit udslaaede Guldhaar. Ved Siden af hende sidder en ung Mand og holder Armen om hendes Liv. Det er Fætterens smukke, slanke Skikkelse, . . . det er hans store, mørktkrusede Digterhaar og vilde Øjne. Hele Eftermiddagen har de sejlet om og er bestandig trængt dybere ind i Urskoven, hvor de som to overgivne Børn har nydt alle en Verdensopdagers eventyrlige og spændende Tildragelser. Nu hviler de her i den stille, rødgyldne Solnedgangstime, tavse, betagne, — magtstjaalne af Skovens trolddomsagtige Stilhed, en Stilhed, der er som sammenvævet af Sivenes hemmelighedsfulde Hvisken og de rindende Strømmes Sirenesange. Eleonoras Kinder er blevne blege, og Fætteren, der kan føle hendes

Hjærte banke feberagtigt mod hans Haand, bøjer sig sagte ned over hende og hvisker hende et Ord i Øret. Hun svarer ikke, rører sig heller ikke, men en Taare lister stille ned ad hendes Kind. Da drager han hende til sig for at kysse hende . . .

Jeg foer sammen og vaagnede.

. . . Og videre gik Farten ned gennem Skyggelandet, ned mellem døde, tomme, mørke Engflader med skumringsblaa Bakker i det disede Fjerne.

Med eet vaktes jeg af en sælsom Lyd. Det var, som om der et Sted langt borte aabnedes en Dør, og lidt efter hørte jeg ganske tydeligt en Aandestemme raabe ud i Natten. Fire Gange gentoges Raabet, hver Gang mod et nyt Verdenshjørne. Saa lukkedes Døren igen, — og atter var der kun den mumlende Strøm, der gled hen under den blege Stjærnevrimmel.

Jeg havde hurtigt genkendt Lyden. Den kom fra Taarnvægteren oppe under Randers Kirkespir. Det var Klangen af hans Raaber, der hvert Kvartér og i mere end en Mils Afstand kan høres over Dalbunden.

Snart dukkede ogsaa selve Randers By op af Engdisen forude. Men det var nu ikke længer den By, jeg forlod. Lille og genfærdsagtig svævede den over de blaalige Dampe — blot et Par Hustage omkring nogle tunge Taarne. Det var, som om Middelalderens gamle Klosterstad i denne natlige Stund var stegen op af Graven. Ganske tydeligt syntes jeg at se de trange, mørke Smug mellem Kirkernes høje Stræbepiller og Munkeklostrenes skumle Mure — Peberslippen,

Kejsergaarden, alle Lübeckernes stinkende Krinkelgange med de smaa, lerklinte Boder og dunkle Hornruder. Hist stod den mægtige Sct. Klemens, her Sct. Petri med sit Klokketaarn, og midt imellem dem rugede Helligaandshusets tunge Masse, hvor laskede Graabrødre laa og snorkede som Orner bag de favnetykke Mure.

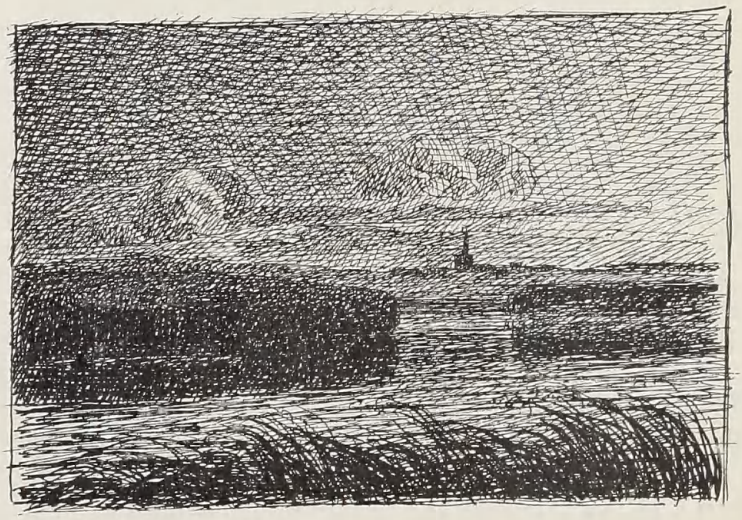

. . . Alt som Baaden hastede frem, voksede Byen langsomt. Det var, som fulgte jeg Skridt for Skridt dens Vækst op igennem Tiderne. Skibsmaster dukkede frem bag Vindebroens høje Galger, Husrækker skimtedes . . . men alt utydeligt, uvirkeligt, som et koglende, bestandig skiftende Skyggebillede paa en Væg af halvklar Nat.

Nu laa Byen ret foran mig, bygget terrasseformigt op ad Skraaningen som en Samling Huse fra en Legetøjsæske — en lille, sirlig By fra Allongeparykkernes Tid, overraget af det firkantede Kirketaarn, hvor Vægteren regelmæssig træder

frem i sin Luge som Kukkeren i et Nürnberg-Ur. Neden under ham snoer sig de dødsstille Gader, Række ved Række af pyntelige Bindingsværkshuse med fremspringende Karnapper og rigt udskaarne Vinduesposter, nogle røde, andre blaa eller grønne i de murede Felter, alle med spraglede Blomsterhaver foran Gavlene. Stejle Flisetrapper med et kunstfærdig smeddet Jernrækværk fører op til de mørke Egedøre, hvis blanke Messinghaandtag skinner i Natten. Og inde under de bredt udfaldende Tagskæg hænger yndefulde Svalegange, der skygger ned over de smaabitte, flaskegrønne Ruder, bag hvilke fyldige Borgermænd fredeligt slumrer Side om Side med fyldige Borgerkoner i store, snehvide Himmelsenge. Henne paa en Rundbænk under en mægtig Lind, der groer midt paa den ujævne Gade og strækker sine løvrige Grene saa langt ud over den, at de næsten berører Hustagene til begge Sider, sidder en gammel Vægter og storsnorker over sin Morgenstjærne. Pludseligt farer han op ved Taarnvagtens Raab, gaber og skutter sig, hvorpaa han melankolsk syngende fortsætter sin Vej nedad den øde Gade. Ved et Havehjørne standser han og kaster et Blik ud over et ødelagt Stræde med store, sorte Brandtomter, sønderskudte Bygningsrester og Ruinen af et Kloster, — en Uhyggens Staddel, hærget af Ilden, af Helsot og fjendtlige Indfald.

Histovre falder et ensomt Lysskær ud over Gaden fra et ovalformet Gavlvindue i et stort Hus med gule Tegl. Derinde sidder en statelig Mand i en halvslidt Gyldenlæders Lænestol, om-

givet af smukke Egepaneler og Reoler fulde af vægtige Bøger i Svinelæder og Pergament. Et udskaaret Husalter dækker Stuens ene Væg, og i Hjørnet staar en sæbegrøn Fajanceovn med bibelske Reliefer. Det er velbyrdig Digter og Sognepræst Laurits Nielsen Randrop, Forfatter af den i hine Dage bekendte Klagesang, betitlet: „Randers Marsch, det er Randers Stads Drifters Beskrivelse, Dyders Berømmelse, itzige Ringheds Beklagelse, med Forønskning til Forbedring". Der hviler en Gaasefjer i hans hvide, fyldige, ringbesatte Haand, og idet han nu og da tankefuldt stryger sig ned ad sit sorte, spidst studsede Hageskæg, nedprenter han omstændelig sirlige Snørkler paa et Blad Papir, som ligger foran ham paa Bordet:

„Ja, Vulcanus med sit glumme Øje,
med brandgul Gab og røde Flab,
bed og blæste saa paa dig, at bedste Midler fløje
hen, men ej kom igen,
som Røg og Damp for Vinde svinde . . ."

Her bliver han afbrudt. Døren aabnes sagte, og ind træder en lysblond Kvinde i en hvid, fodsid Musselinsdragt, der falder i to lange, kyske Folder fra Armhulerne ned mod Gulvet. Men under Halsen er Kjolen dybt udskaaren, og den pragtfulde Barm svulmer nøgen frem over Livstykket, lige til de rosenrøde Brystvorter, der skælmsk kigger op over Kniplingskanten. Smilende lægger hun Haanden paa sin Husbonds Skulder og minder ham om, at det allerede er langt frem paa Natten, at han bør standse sit Arbejde og søge Hvile.

„Du har Ret, min hjærte Eleonora!" svarer han — og der glider et selvtilfreds Smil over

den velbyrdige Hr. Pastors godmodige Ansigt — „Aanden bør standse udi sin Flugt og lig Skovens Fugle vende hjem til sin Rede for atter aarle at opstaa!“

Med disse Ord sætter han Pennen i Blækhornet, tager begge sin Hustrus Hænder, der er endnu hvidere, endnu fyldigere og besat med endnu flere Ringe end hans egne, og trykker ærbødigt — efter Tidens Skik — et Kys paa hendes hvide Barm.

Saa rejser han sig og aabner det ovalformede Vindue, hvorigennem en sød Duft af Hyazinth, Levkøj og Krusemynte strømmer ind fra Haven nedenunder. En Stund staar de begge tavse og ser ud over den lille, slumrende By, ud imod Engenes mørke Uendelighed og den staalblinkende Aa. En ensom Baad glider derude. Men alt er stille. Ingen Lyd forstyrrer Nattens dybe Fred.

Da aabnes en knirkende Dør højt over deres Hoveder. Og ud i Stilheden lyder et søvndrukkent Raab.

— — —

Jeg hører i dette Øjeblik — to hundrede Aar derefter — det samme Raab over mit Hoved:

„Klaaken er slav-gen tow! Vinden er Sydvest!“

HJERNESPIND

Lørdag Morgen

EFTER et Par Timers urolig Søvn i Hotellets Seng, hvis Hovedpude lugtede af Handelsrejsendes Pomade, og hvis Fjedermadrats sang og sukkede som et Orgelværk, hver Gang jeg vendte mig, vaagnede jeg nu til Morgen ved en heftig, nervøs Rykning gennem hele mit Legeme. Jeg satte mig overende i Sengen, trykkede Ansigtet ned i mine Hænder og udbrød ganske højt: „Ja — rigtigt! . . . rigtigt!“

Og paa Papiret fortsætter jeg nu:

Ja, saadan var det! Adjunkt Hammer friede paa Gammelmandsballet i Klubben! Først havde han gjort en Visit, derefter sendt et Brev og en Blomst, og endelig friede han mundtligt midt under en Inklinationsdans. Den ganske By talte i mange Dage ikke om andet. Alle mente at kende Begivenheden i dens mindste Enkeltheder, lige til Ordlyden af Frierbrevet. Baade Adjunktens Husholderske, den tykke Madam Lumholdt, og Købmand Ankersens Kokkepige, der under Adjunktens Besøg „ganske tilfældigt“ var kommen til at staa bag ved Spisestuedøren, havde givet interessante Oplysninger; men navnlig havde Eleonoras Veninde og Fortrolige, den grimme Dorothea Nielsen, været fuld af Historier, som

hun med sædvanlig Skadefryd betroede enhver, der vilde høre paa hende.

. . . Forunderligt! Jeg har i Drømme genfundet Traaden i Eleonora Ankersens sørgelige Historie. Jeg vil nu forsigtig lægge den ind paa Fantasiens Væverstol og forsøge, om det skulde kunne lykkes mig at genfremstille de forskellige Scener af dette tragiske Skuespil, der i sin Tid kostede mig saa mange vaade Lommetørklæder.

Altsaa: det var en Dag i Maj, eller maaske allerede i Slutningen af April. Ligemeget, — Foraar var det i hvert Tilfælde; og denne Omstændighed, Foraarsluftens Indflydelse paa Menneskenes erotiske Trang, har muligvis ikke været uden Skyld i, at Adjunkt Hammer havde kunnet lade sig rive saa fuldstændigt hen af sin Lidenskab for en ubetydelig Borgerpige, Datteren af en simpel Bondekræmmer, endog uden nævneværdig Formue. Der blev i hvert Fald en Gang sagt om ham, at han havde haft ganske anderledes højtflyvende Planer med Hensyn til sin ægteskabelige Fremtid, og at det først var efter en lang Kamp med sin Stolthed, at han tog den Beslutning at tilbyde Eleonora Ankersen Meddelagtighed i hans Berømmelse.

Hvorledes dette nu end forholdt sig . . . en skøn Dag skyndte han sig fra Skolen hjem til sin lille Pebersvendebolig paa Hjørnet af Hovmeden og den lange, kedelige Vestergade. Her gjorde han et omstændeligt Toilette foran sit store Hjørnespeil, ordnede med den Omhu, han altid anvendte paa sin Person, de virkeligt smukke, mørkebrune Haarlokker, der bagtil hang ham

næsten ned paa Skuldrene, bandt sit lange Flagreslips, trak et Par splinternye, rødbrune Handsker paa sine store Hænder og anbragte under den ene Arm den lille, sølvknappede Stok, hvormed han i de sidste Dage, forlokket af Kærligheden, yderligere havde latterliggjort sin Person.

En Timestid senere steg han op til Beboelseslejligheden paa første Sal i Købmand Ankersens cikoriebrune Købmandsgaard midt paa Vestregrave.

Eleonora var alene i Dagligstuen. Hun sad ved et ovalt Sybord henne under det ene Vindue i sin blegrøde, med mælkehvide Knapper besatte Morgenkjole — o, hvor husker jeg den nu! — der sluttede stramt om hendes næsten altfor høje Barm. Ved Siden af hende i Vindueskarmen stod der fuldt op af blomstrende Potteplanter og mellem disse det lille Glas med Violer — hendes Yndlingsblomst — som man gærne om Foraaret kunde se bag Ruden, naar man gik forbi nede paa Gaden.

Straks da den lille Adjunkt havde rakt Eleonora Haanden og bemærket den Bleghed, som hans Tilsynekomst havde fremkaldt i hendes Ansigt, forstod han, at hun anede Hensigten med hans Besøg — og dette forøgede den Adspredthed, hvoraf han regelmæssig blev greben, saasnart han befandt sig Ansigt til Ansigt med hende. Hertil bidrog desuden en anden Omstændighed. Han havde ved sin Indtrædelse faaet Øje paa Glasset med Violer henne i Vindueskarmen, og dette Syn optændte straks hans skinsyge Mistænksomhed.

Skulde disse Blomster være fra en Herre? tænkte han. I saa Fald maatte de jo være fra en, hun satte Pris paa, og hvem hun vilde vise et Tegn paa sin Bevaagenhed. Maaske var de fra den latterlige Provisor Spreckelsen eller — naturligvis! — fra Dragonen Mohrhof! At tænke sig, at her sad han, Forfatteren til „Cicero og den romerske Veltalenhedskunst“, indviklet i en erotisk Kappestrid med saadanne Personer!

Han havde taget Plads i en Armstol lige overfor hende og stirrede i fuldkommen Selvforglemmelse — med opspilede Øjne — hen paa hende gennem sine cirkelrunde Brilleglas. Eleonora havde bøjet sig dybt ned over sit Haandarbejde og lod, som om hun broderede meget ivrigt. Men — ak! — hendes Fingre røbede, hvor hun skælvede.

Pludselig foer de begge sammen ved en larmende Trommehvirvel nede fra Gaden.

Det var Stadens offentlige Udraaber, der paa denne Vis paakrævede Beboernes Opmærksomhed. Med sin kællingeagtige Stemme forkyndte han Ankomsten af en Sending fersk Fisk, der bortsolgtes paa Frederikspladsen, samt efterlyste en Guldbrosje, som den foregaaende Aften var tabt i Tøjhushaven og mod en Findeløn af to Rigsdaler kunde afleveres hos Felbereder Vang paa Brødregade. Trommelommelom . . . bom!

En ny Trommehvirvel og taktfaste Skridt henad den stille Gade.

Denne Larm vakte endelig Adjunkten af hans Adspredthed. Han trykkede med sin udspilede Haand Brillerne tættere ind mod Øjnene og begyndte at tale om Gammelmandsballet, der sam-

me Aften skulde afholdes i Klubben. Egentlig var det noget ganske andet, han vilde have begyndt med. Han havde i Forvejen forberedt sig paa en omstændelig Fremstilling af sine personlige Forhold og sine Fremtidsudsigter; og da de nu i nogen Tid havde vekslet Bemærkninger om ligegyldige Ting, besluttede han at skride til Værket.

Men hver Gang, han gjorde et Tilløb i den antydede Retning, var det, som om en drilsk Husnisse iværksatte et eller andet forstyrrende Uheld. Den ene Gang tabte Eleonora sin Broderesaks, saa han maatte rejse sig og tage den op. En anden Gang gav Stuens gamle Sangværks-Ur sig til at slaa Heltimeslag, hvorefter den ligesom spottende aflirede Melodien til „Ach, du lieber Augustin!“

Og netop som han for tredje Gang havde rømmet sig for at begynde paa sin Selvforherligelse, trampede Eleonoras Fader ind ad Døren.

Den lille, muntert trivelige Mand, en af Byens Originaler, viste sig i sin sædvanlige Krambods-Mundering: Skjorteærmer, en firkantet Kasket med en Knap oven i Pulden, Kaptræsko og den uundværlige Merskumspibe.

„Goddaw,“ sagde han paa uforfalsket Jysk uden at tage Kasketten af Hovedet eller Pibespidsen fra Mundkrogen. „Naa, saa her sitter Jen og gør Kærresteri med min Datter. Ja ja, væssego', Godtfolk! — Ellers Goddaw og Walkommen, Hr. Jespersen!“

„Hammer,“ rettede Eleonora undseligt henne over sit Sytøj.

„Hammer . . . mener A natyrligvis, Ja ja,

væssego', sit ner igen, go'e Mand! Og du, bitte Nore, du har vel en Kaffetaar at byde paa. De drikker jo sagtens et Slat med, Hr. Lange!"

„Hammer," rettede Eleonora igen.

„Ja vist . . . Hammer, mener A. Naa, hva' har saa vi to hejsen at snakke om? La' vos se! A tænker, at han skal vel osse med til dette hersens Benbrækkeri i Avten paa Klubben, hva'? Ja ja! Vi Gammelfolk maa sgu osse hen og svinge Tøserne."

Adjunkten vred sig paa Stolen. Han var i sit Raseri lige ved at springe op og minde denne Tølper om, hvem han talte til. Men ogsaa i denne Kamp vandt Kjærligheden Sejr over hans Stolthed; ja, for Eleonoras Skyld tvang han sig endog til at drikke en halv Kaffepunsch med den plumpe Bonde, skønt han afskyede Spiritus og øjeblikkeligt følte sig svimmel.

Kort efter tog han Afsked og skyndte sig hjem. Men Synet af Eleonora — og tildels den varme Kaffepunsch — havde bragt hans Lidenskab saaledes i Flamme, at der af det Glossarium, han kaldte sin Hjærne, udsprang en virkelig poetisk Tanke. Fast besluttet paa at bringe Sagen til en Afgørelse endnu samme Dag gik han paa Hjemvejen ind til Handelsgartner Bursche og udvalgte her to pragtfulde gule Roser, som han bar med sig hjem i et stort Kræmmerhus. Den ene af dem lagde han varsomt ned i en Papæske, som han udfyldte med en Tot af den Bomuld, han plejede at stoppe sine Øren med, lagde forsigtigt et Laag over, bandt det hele til med en Snor og forseglede.

Derpaa anbragte han sig ved Skrivebordet og nedskrev uden foregaaende Overvejelser følgende Linjer:

„Frk. Eleonora Ankersen!

Jeg tager næppe fejl, naar jeg formoder, at De fattede Hensigten med mit Besøg hos Dem idag. Deres Hr. Faders Ankomst forhindrede mig i at faa udtrykt, hvad jeg havde paa Hjærtet. Tillad mig nu ved disse Linjer at fremsætte det Spørgsmaal, hvormed jeg tav. Jeg tror at turde forudsætte, at saavel mine nuværende Forhold som de ikke ganske almindelige Forhaabninger, jeg tør gøre mig med Hensyn til Fremtiden, er Dem ret vel bekendte, saa jeg skal i den Henseende lade den offentlige Mening tale for mig.

Jeg har taget mig den Frihed at ledsage dette Brev med en Blomst, en Rose, og jeg beder Dem, Frøken, at svare mig ved denne. Dersom jeg ikke er Dem ligegyldig, vil De da bære denne Rose paa Deres Dragt i Aften? Skulde jeg derimod have taget fejl af Deres Følelser for mig, anmoder jeg Dem om at tilintetgøre saavel Blomsten som dette Brev.“

Saasnart han havde lukket Konvoluten, rejste han sig og ringede paa sin Husholderske, den lille, fedryggede Madam Lumholdt.

„Madam Lumholdt!“ sagde han, idet han løftede sig i Skoene. „Behag at bringe dette Brev og denne Æske hen til Frøken Ankersen . . . De veed nok, paa Vestergrave. Det er blot en Bog, Frøkenen har ønsket at læse, men jeg

ønsker ikke desmindre, at De, om muligt, overbringer begge Dele i Frøkenens egne Hænder, — forstaar De!"

„Det skal saamænd ske, Hr. Hammer," svarede Madammen, idet et lunt Smil ligesom overfedtede hele hendes Ansigt, hvorpaa hun puttede baade Brev og Æske ind under Forklædet, og løb afsted, som om hun bortbar en Kammerpotte.

Efter en halv Times Forløb vendte hun forpustet tilbage og meddelte, at hun havde udført alt nøjagtigt efter Ordren. Hun havde sneget sig op ad Bagtrappen og overleveret alt til Frøkenen selv, uden at nogen saae det.

„Det er godt, Madam Lumholdt! . . . Sagde Frøken Ankersen ellers ikke noget?"

„Aa Gud . . . dertil blev hun saamænd altfor altereret, kan Adjunkten vel tro! Hun kom saamænd straks til at græde, det bitte Skind!"

„Herregud . . . gjorde hun det, Madam Lumholdt!" sagde Adjunkten med blødt bevæget Stemme og saae et Øjeblik bort. Men straks efter rettede han sig igen i Vejret og fortsatte: „Nu er De saa god, Madam Lumholdt, at gaa ind til Jomfru Mikkelsen og anmode hende om at være her præcis med mit Vadsketøj. Paalæg hende navnlig at gøre sig Umage med Mansjetlinnedet . . . jeg var slet ikke tilfreds med det sidst!" —

Solen skinnede endnu paa Byens røde Tage, og Fuglene kvidrede lysteligt rundt om i Smaahaverne, da Byens eneste Droske begyndte at rulle til og fra Borgerklubben „Harmoniens" Lokale med sin hvidgule Krikke, hvis store,

tomme Vom under Løbet rumlede med en hul Lyd, som om der blev spillet Kegler inden i den.

Hist og her i de Gader, som Vognen skumplede igennem, blev et Vindue smækket op, og en Stemme raabte efter den:

„Eriksen . . . hvornaar kommer De til os?“

Og regelmæssigt mumlede Droskekusken trevent til Svar:

„Ja, tøv et bitte Stød . . . A kommer stravs.“

Rundt omkring i Lejlighederne sad de unge Piger pyntede foran Spejlet og ventede i Utaalmodighed paa deres Tur til at blive afhentet. Mange af dem havde allerede siddet i adskillige Timer ubevægelige paa samme Stol — af Frygt for at forstyrre deres høje, buddingeformede Haaropsatser, sande Kunstbygninger af Valker og tykke Haaruldspølser, hvis Opførelse havde kostet megen bitter Møje. Byen ejede nemlig heller ikke mere end een anerkendt Frisørinde, og denne havde maattet begynde sin Virksomhed allerede tidlig om Morgenen for at blive færdig med alle sine Kunder, inden Ballet begyndte.

„Men hvor bliver dog Eriksen af!“ klagede de unge Piger, mens Fødderne trippede inde under de struttende Krinoline-Skørter. „Tys! Kommer der ikke en Vogn? . . . Jo! Gud ske Lov! Der er han endelig!“

Men heller ikke denne Gang standsede han . . . eller det var slet ikke Eriksen, men en af de store Købmænds tunge, med bovnende Bryggerheste forspændte Selvejerkarosser, gennem hvis smaabitte Ruder man skimtede et

Paradis af Tyll, Blomster og hvide Kvindearme.

Henne i „Harmonien“ begyndte Balsalens nybonede Dansegulv saa smaat at fyldes. Blandt dem, der først havde indfundet sig, var Adjunkt Hammer. Med den ene af Gartner Burches store gule Roser i Knaphullet gik han uroligt frem og tilbage foran de brede Trappetrin, der fra de øvre Klublokaler førte ned til Balsalen.

Af Eleonora Ankersens andre Tilbedere saas desuden den dystre, langskæggede Kapellan Sørensen, „Evangelisten Sørensen,“ samt den blege Provisor Spreckelsen, et særdeles respektabelt Menneske, der blot havde den Fejl, at han ved den mindste Sindsbevægelse overfaldtes af en ildelydende Hikke. Derimod var Ritmester von Mohrhof endnu ikke kommen. Han havde for Vane først at indfinde sig ud paa Natten, naar Luften i Salen var danset hed, og Vinen havde lagt Taager for Fædrenes og de unge Ægtemænds Øjne.

Lige i det sidste Øjeblik, før Dansen skulde begynde, viste Eleonora sig paa Trappen ved sin bredtsmilende Faders Arm. Hun bar en hvid Dragt, besat med smaa, røde Silkesløjfer, og saae i sin barnlige Uskyldighed saa indtagende ud, at hendes Ankomst formelig vakte Bevægelse i Salen. Adjunkt Hammer stod nogle Skridt fra Trappen og stirrede med vildt opspilede Øjne efter sin Rose. Han søgte paa hendes Haar, paa hendes Barm, i hendes Haand, paa hendes Kjole . . . Var det muligt? . . . Skulde han være forsmaaet? . . . Intetsteds fandt han sin Blomst!

I det samme bruste Musikens første Toner gennem Salen og skabte en vild Forvirring i det brogede Menneskemylr. Ogsaa Eleonora blev straks omringet af en Sværm Herrer, deriblandt den blege Provisor Spreckelsen, der dog i samme Øjeblik blev overfaldet af sin ulyksalige Hikke og skyndsomst maatte bortfjerne sig i Retning af Restavrationen.

Og endelig begyndte da Dansen over det store, nybonede Gulv, der laa som et Spejl under de dansende, hvorfor Damerne i Begyndelsen følte sig saa generede, at de ligesom ikke rigtig vilde flytte Fødderne. Det var Spidserne af Byens Købmands- og Embedsstand, der var samlet, og dog vilde man forgæves have ledt efter nogen Udfoldelse af Velstand. De unge Pigers Dragter kunde ikke være mere prunkløse; hvidt, grønt og lyserødt Tarlatan eller Moll, hvide Bomuldsstrømper og hæleløse Safianssko, hvorfra to brune Baand var bundet korsvis op over Vristen. Til denne borgerlige Tarvelighed svarede den strengeste Følelse for Velanstændigheden. Herrerne holdt under Dansen deres Damer ud fra sig i stiv Arms Længde, og Damekjolernes Udskæringer røbede intet af det, der svulmede nedenfor Kravebenet. Armene var kun blottede indtil lidt over Albuen; men til Gengæld havde rigtignok Handskerne højst to Knapper og naaede ikke stort over Haandleddene.

Da første „Vals“ var tilende, blev der en kort Pavse, hvorunder to Tjenere i Kuskeliberi og med hvide Bomuldshandsker ombar Bakker med Syltetøj, Limonade og lignende Forfriskninger

til Damerne, medens de gamle Bondekøbmænd — allerede luerøde og gennemsvedte af Dansen styrtede op til Restavrationslokalerne og med høje, nødlidende Brøl forlangte „Skyllevand.“ I Grunden vilde de have foretrukket en Snaps og et Glas godt Skillingsøl eller i hvert Fald en halv Flaske Portvin; men det var nu en Gang en fast Regel, at der paa en Dag som denne kun kendtes een Drik „Skyllevandet,“ d. v. s. Champagnen. Propperne knaldede, og den skummende Vin flød i Strømme til enhver, der bare rakte sit Glas frem.

Midt under den muntre Klinken hørtes der et heftigt Skænderi ude fra Forstuen. Det viste sig at være Adjunkt Hammer, der havde villet tage sit Ydertøj for at gaa hjem og derved var kommen i Klammeri med Garderobekonen. Aldrig havde man set det lille Menneske i en saadan Ophidselse. Hans Ansigt var ganske fordrejet, og han formelig spyttede Ordene ud af Forbitrelse.

En af hans Medlærere, den gamle, godmodige Overlærer Asmussen med de store Fadermordere, der ogsaa var kommen tilstede, lagde Haanden paa hans Skulder og søgte at tale ham til Fornuft. Men dette gjorde Hr. Hammer endnu umedgørligere, og længe efter at de andre Herrer, bortkaldte af Musikens Toner, var vendt tilbage til Balsalen, blev de to lærde Kolleger staaende overfor hinanden i et højst uvidenskabeligt Skænderi.

Tilsidst sagde den gamle Overlærer tørt: „Naar De er i et saa daarligt Humør, Hr. Ham-

mer, saa gør De saamænd ogsaa bedst i at gaa hjem. Her fordærver De dog blot andres Fornøjelse."

Men disse Ord bragte Adjunktens Raseri til Højdepunktet. Han løftede sig i Skoene og skreg:

„Men jeg ønsker aldeles ikke at tage hjem nu. Aldeles ikke! Og maaske jeg maa bede mig fritaget for, at De overhovedet blander Dem i mine Sager. Det agter jeg ikke at finde mig i!"

Hermed kastede han sin Hat og Overfrakke i Hovedet paa Garderobekonen og vendte tilbage til Balsalen.

Her havde imidlertid Eleonora mere og mere tildraget sig Opmærksomheden. Baade under denne og den første „Vals" havde hun siddet urolig og fuldkommen stum ved Siden af sin Kavaler og nu og da set sig ligesom søgende omkring i Salen med det forskræmte, ja — Gud forlade mig min Synd — næsten lidt faareagtige Udtryk, som hendes Ansigt kunde faa, naar hun havde maattet forvolde nogen Sorg. Straks ved hendes Indtrædelse i Salen havde enkelte skarpe Blikke opdaget, at hendes Øjne var røde, som om hun kunde have grædt; og rundt om paa de lange Hyndebænke langsmed Væggene, hvor de ældre Damer sad i metalglinsende Silkekjoler og med flødefarvede Krepsjaler, blev der en ivrig Spørgen og Hvisken. Takket være Veninden Theas Aabenmundethed oplystes det efterhaanden, at disse Foraarsdage havde sat den stakkels Eleonoras Hjærte paa mangen haard Prøve. Baade Evangelisten Sørensen og Faderens Krambodsvend havde sendt hende Kærlighedserklæringer

paa Vers, og fra Ritmester von Mohrhof skulde hun have modtaget en rosenrød Billet, hvori han ligeud anmodede hende om et Stævnemøde bagved Tøjhushaven.

Et Øjeblik efter, at Adjunkt Hammer havde vist sig paa Trappen med vildt forvredne Træk og Slipset i Uorden, dansede hun ud med sin Kavaler. Det var en Dans med saakaldt „almindelig Inklination;“ og til almindelig Forbavselse saae man nu Eleonora ved sin Kavalers Arm gaa hen imod Adjunkt Hammer og neje for ham.

Adjunkten selv blev saa overrasket, at han formeligt stod og maabede. Med Øjne saa store som Toskillinger blev han ved at stirre paa hende, mens han — som det var hans Vane — med den udspilede Haand trykkede Brillerne tættere ind mod Ansigtet. Først da Eleonora anden Gang nejede for ham, bukkede han meget stift og dansede ud.

I Begyndelsen talte han slet ikke til hende. Tilsidst sagde han dog, meget fornemt:

„Tillad mig, Frøken . . . gør De dette af Medlidenhed med mig?“

Hun svarede ikke.

„Jeg mener . . . inklinerede De for mig for at trøste mig?“

Hun tav fremdeles.

„Jeg vil dog bede Dem,“ fortsatte han, men blev i det samme afbrudt af den opførende Herre, der klappede i Hænderne og raabte:

„Stor Runde . . . til Snegl!“

Under høje Bravoraab fra Herrerne tog alle Parrene hinanden i Hænderne, saa de kom til

at danne en lang Kæde langsmed Salens Vægge. Ledet af den opførende Kavaler blev denne hundredleddede Menneskeslange nu ført op ad Trappen og under stormende Munterhed trukket gennem alle Klublokalerne, helt op til det maanebeskinnede Tørreloft under Taget for herfra at føres tilbage til Dansesalen.

Da Adjunkt Hammer og Eleonora, der tilfældigt var kommen til at danne Slangens Afslutning eller Hale, under denne vilde Fremstormen naaede ind i et lille, halvmørkt Værelse, der i Øjeblikket var ganske tomt, slap Hr. Hammer pludselig sit Tag i det næstsidste Par og frigjorde derved baade sig selv og sin Dame fra det øvrige Følge.

„Men Hr. Hammer! . . . Hvad gør De dog?“ raabte Eleonora ligbleg, mens Larmen af det fremstormende Mennesketog hurtigt tabte sig i fjerne Trapper og Gange.

„Frøken Ankersen!“ stammede Adjunkten, aldeles betaget af sin Lidenskab. „Jeg forstaar Dem ikke. De maa sige mig, hvad der er Deres Mening . . . hvad De tænker om mig.“

Skælvende af Angst trykkede Eleonora sig op ad Væggen og holdt afværgende Hænderne ud for sig.

„De maa sige mig Sandheden, Frøken . . . Jeg elsker Dem. Hører De? Jeg elsker Dem! . . .“

„De maa lade mig gaa,“ raabte hun i grædefærdig Fortvivlelse. „Her kan jeg ikke være. De maa føre mig ned i Salen, Hr. Hammer!“

„Men De maa og skal først svare mig, Frøken! Har De slet ikke noget tilovers for mig. Har De ikke?“

„Jeg veed ikke . . . Jeg veed Ingenting . . . De maa tale med min Fader,“ svarede hun aldeles ude af sig selv og bedækkede Ansigtet med sine Hænder.

„Er det sandt! Jeg tør tale med Deres Fader! Jeg tør anholde om Deres Haand! Men hvorfor bærer De da ikke min Blomst, saadan som jeg bad Dem om?“

„Aa — lad mig gaa!“ bønfaldt hun og brast nu virkelig i Graad.

„Men bedste . . . kæreste Frøken! De maa dog svare mig. Græd dog ikke! Hvorfor bærer De ikke min Blomst? De fik jo mit Brev?“

„Ja, ja . . . men jeg kunde det ikke.“

„Men hvorfor? Naar jeg altsaa dog maa tale med Deres Fader —“

„Nej . . . nej.“

„Men hvad skal det sige? . . . Jeg forstaar Dem ikke. Forklar Dem dog!“

„Aa Gud . . . nej, jeg kan ikke . . . jeg kan ikke! Og . . . jeg kunde jo da heller ikke bære en gul Rose til mine røde Baand.“

Det faldt hende saadan ud af Munden. Hun vidste knap selv, hvad hun sagde. Hun søgte blot for enhver Pris at faa en Ende paa dette og slippe bort.

Men paa Adjunktens Ansigt bredte der sig et straalende Fuldmaanesmil. Han slog sig paa Panden og udbrød:

„Aa, jeg Dosmer! Derpaa havde jeg ikke tænkt! Det er altsaa Forklaringen!“

Han udbredte sine korte Arme for straks at omfavne hende. Men i det samme hørtes Trin

— Ritmester v. Mohrhof traadte frem i Døren ind til Sideværelset.

„Ah! — Undskyld! — Jeg forstyrrer!“ udbrød han, synlig forbløffet, og vilde trække sig bort.

Men Adjunkten kaldte ham tilbage. Triumferende raabte han:

„Hr. Ritmester! Tillad mig at præsentere: Frøken Ankersen — min Forlovede.“

Den erfarne Kvindeven saae et Øjeblik fra den ene til den anden med et prøvende Blik. Derpaa traadte han med et forstaaende Smil et Skridt nærmere og sagde paa sit holstenske Maal:

„Hr. Adjunt! Tillat mig at inske Dem til Likke. I Sandhet! Nu har De for Alvor vundet den store Guldmedalje!“ — — —

Men hvad saa? . . . Hvorledes udfinde Tragediens fjerde Akt, det hemmelighedsfulde Optrin, der hidførte den endelige Katastrofe?

Jeg har forhørt mig hos Folkene paa Hotellet her men uden Resultat. Opvarteren, der var herinde med min Morgenkaffe, kunde ingen Oplysninger give mig; han var ikke her fra Byen men „født i Hovedstaden," som han overlegent meddelte. Jomfruen mener at kunne huske, at hun en Gang har hørt om en ung Pige, der for godt end halv Snes Aar siden blev funden druknet i Gudenaaen; men om de nærmere Omstændigheder ved Begivenheden veed hun ingen Besked.

Jeg vil dog ikke opgive Haabet. Jeg vil gaa ud i Byen og blive ved at spørge mig frem hos alle dem, jeg kommer i Berøring med, indtil jeg har faaet Sammenhængen fuldt og nøjagtigt oplyst. Jeg føler, at jeg ikke vil faa Fred i min Sjæl, før jeg kommer til Klarhed og i Tankerne kan følge Eleonora Skridt for Skridt til hendes sidste Hvilested.

HALLUCINATIONER

Lørdag Middag

MAN gaar ikke mange Skridt gennem Gaderne idag uden at opdage, at det er Lørdag, — Byens Torvedag. Vadmels-Skikkelser og tunge Støvler, Hvergarnskjoler og Bondemaal fylder overalt Gader og Stræder, hvor spraglede Tørklæder, brogede Baand, Kapper og Sjaler vinker Folk imøde fra de aabentstaaende Butiksdøre. Brølende Kvæg og brægende Faar drives ugenert gennem Gaderne, mens mavesvære Bønder med Tobakspiben i den ene Haand og Smørbrikken i den anden eller med en Pose fuld af skrigende Pattegrise over Nakken flokkes paa Torvet foran Raadhuset, hvor Niels Ebbesens harniskklædte Kæmpeskikkelse knejser i sine — for en national Helt lidt upassende — Omgivelser: nogle Rokkedrejere, Pottekoner, Skomagertelte og Marskandiserboder.

Midtpunktet for Bevægelsen er dog Kirketorvet. Her bølger et oprørt Hav af Landslagtere, Frugthandlere, Grøntkoner, Æggeprangere og Bønder, hvorimellem Købstadfruer og Tjenestepiger skubbes og trænges. En forvirret Larm, en Raaben og Prutten og Kævlen blander sig her med Hanernes kvalte Galen nede i Kurvene og Pattegrisenes ynkelige Skrig, naar de ved det

ene Bagben hales op af Poserne, mens Duften af Kaalblade, Frugt og gammel Ost stiger som en verdslig Røgelse op om den ærværdige Munkekirkes tavse Mure.

Jeg færdedes en Stund omkring mellem alle disse Mennesker; men trods Larmen og Uroen, trods Puf og Stød var det mig ikke muligt at løsrive mig fra Minderne fra de svundne Dage. Mens jeg gik og betragtede disse Skarer af nymodens Bønder, som Jernbaner og Dampskibe havde sendt ind over Gaderne, og for hvem en Byrejse er en slet og ret Forretningssag, som de søger at faa afgjort hurtigst muligt for atter at komme hjem til deres Mælkeriregnskaber, Komitemøder og politiske Foreninger . . . saae jeg i Aanden de endeløse Rækker af skumplende, tilstøvede Bøndervogne, der i sin Tid hver Lørdag Morgen rumlede langsvejsfra ind i Byen med store, fedtbovnende Heste tungt dansende under de strammede Liner og med Fruentimmerne opstablede bag i Agestolen, hvor de — selv i den mest stegende Sommerhede — sad indsvøbte i tykke Hovedklæder og svære, grønne Hvergarnskaaber med Sølvspænder i Halsen. Jeg saae for mig Fortidens gamle Købmandsgaarde, hvis mægtige Gaardsrum efterhaanden fyldtes med indtil halvandet Hundrede af disse stive, tunge Fjællevogne med kurveflettet Bagsmække, som den Gang brugtes selv af den rigeste Storbonde. Oppe paa Stentrappen stod Købmandens Kone — „Madammen“ — og bød Velkommen og gav Haanden, mens Krambodsvenden uden Forlov tømte Vognbunden for dens Indhold af Æg, Uld, Flæsk og

Huder og bragte det altsammen ned i Lagerkælderen. Kun Smørbrikken blev taget med op i Butikken og her tømt ud i et stort Samlingskar, i hvilket to stærke, bararmede Piger midt i det overfyldte Lokales Os og Tobaksrøg æltede alle Stykkerne sammen til en fedtgraa Masse, der bagefter saltedes og nedsloges i Dritler. Inde i Stuerne var Halvdelen af Møblerne flyttet ud for at skaffe Plads, og fra den tidlige Morgen beværtedes der med Kaffe og Smørrebrød, men især med Brændevin i Overflod. Enhver Bonde betragtedes som Husets Gæst; og af og til gik „Manden“ selv igennem Stuerne med sin Merskumspibe og sin storskyggede Kasket og bad Folk gøre sig tilgode. Til Gengæld blev der stiltiende fordret, at Bønderne overlod Købmanden deres Varer til den Pris, han selv fastsatte, og at de gjorde deres Indkøb i hans Butik og hans Tømmergaard.

Ogsaa den Gang bølgede der ude paa Gaderne en støjende, snakkende, kævlende og spyttende Strøm af indtil titusinde Landboere, der paa denne Dag uhindret tog Byen i Besiddelse som deres retmæssige Ejendom. Især paa de saakaldte „Frilørdage“, de nærmeste Lørdage efter tilendebragt Høst, naar alt, hvad der i Sommerens Løb havde kunnet føre et Mejerede eller en Rive, strømmede hertil med Høstlønnen i Lommen, var Tilstrømningen overvældende. Hvor tydeligt jeg endnu ser det hele Røre for mig! Lige oppe fra Gaderne under „nordre Bakke,“ hvor Kvæget samledes, og ned til Frederikspladsen med dens Honningkagetelte, Karuseller, Menneskeædere og Lire-

kassemænd var Byen forvandlet til en broget Markedsplads. Her saaes gamle Mænd i Fløjls Knæbenklæder og lange, hvide Uldhoser, med Spændesko, høje Uldhatte og korte Vadmelstrøjer besat med store Sølvknapper. Kvinderne bar næsten alle Hovedet indbundet i et stramtsluttende Klæde af mørkt Stof, der var knyttet over Issen; kun enkelte af de unge Piger havde allerede den Gang brudt med Overleveringen og anbragt smaa, giftigt farvede Blomsterhatte over deres glatkæmmede Haar og fregnede Ansigter.

Henad Fortovets Fliserække kom en lille, bebrillet Mand i lyse Permissioner og med en sølvknappet Lapsestok under Armen. Hans Holdning var saa overlegen, hans Mine saa bister, at de tunge Bønderkroppe uvilkaarligt veg til Side for ham og med opspærret Mund blev ved at stirre efter ham, som var det selve „Bettefanden," der her gik dem forbi.

Adjunkt Hammer — thi ham var det — var altid om Lørdagen i sit ondeste Lune. Før sin Forlovelse havde han saa vidt muligt holdt sig hjemme paa denne Dag og fordybet sig i Udarbejdelsen af sin store Bog om Livius, dette Værk, der — som han engang skulde have ytret — „vilde gøre hans Navn til Evropas Ejendom." Men saa fuldstændigt havde Kærligheden omskabt dette Slobroksmenneske, at end ikke hans kære latinske Leksikon længer formaaede at fængsle ham. Bedst som han sad med Haanden under Kinden og Pegefingeren paa den lærde Bogs tættrykte Side, hensank han som en Skoledreng i kødelige Drømmerier. Saaledes ogsaa idag.

Skønt han vidste, at ogsaa hans Svigerfaders Hus var oversvømmet af Folk, og at Eleonora var fuldt optaget af at beværte det foragtelige „Bønderkvæg“, havde det ikke været ham muligt at bekæmpe sin Længsel efter hendes friske, røde Mund.

Han drejede ned imod Vestregrave og sneg

sig ind i Svigerfaderens lille Have, hvorfra man havde Udsigt til Bagsiden af Stuehuset. Trods Spektaklet derinde fra hørte han ogsaa straks sin Forlovedes Stemme gennem de aabentstaaende Køkkenvinduer paa første Sal.

„Pst! Pst!“ kaldte han straks og strakte sig paa Tæerne som en forelsket Hankat.

Men ingen svarede.

„Pst! Pst!“ mjavede han igen men med samme Resultat.

Da fik han Øje paa en tyk, tolvaars Dreng, der fra en Sidegyde kiggede ind gennem Tremmerne i Havelaagen. Uden at ane, at samme Dreng havde forfulgt ham gennem Gaderne for at belure hans Færd, kaldte han ham til sig, klappede ham paa Kinden med sin klamme Haand og bad ham om at gaa op i Køkkenet og sige til Frøken Ankersen, at hendes Forlovede ventede nede i Haven og ønskede at tale med hende.

Men Drengen kom tilbage med den Besked, at Eleonora ikke havde Tid; Huset var fuldt af Gæster, og hun havde ikke et Øjeblik at afse.

„Hvadbehager!“ svarede Adjunkten i et Raseri, der gjorde Ansigtet med dets tre store Kødvorter ganske rødt. „Vil du gaa op igen og sige, at det er ganske nødvendigt, at jeg faar talt med hende, og at hun maa komme straks . . . Hører du: straks!“

Drengen tilkastede Adjunkten et saa hadefuldt Blik, som havde han haft mest Lyst til at hugge Øjnene ud paa ham. Men Hr. Hammer var hans Lærer, og han adlød.

Lidt efter styrtede Eleonora ned ad Køkkentrappen i et stort Smækkeforklæde og med Kjoleærmerne smøget op over de buttede Haandled.

„Jeg har virkelig ikke Tid,“ begyndte hun; . . . men ved at se Adjunktens ophidsede Ansigt holdt hun forskrækket inde og begyndte stammende at undskylde sig. Der havde virkelig været saa mange Folk . . . han maatte ikke være vred . . . det havde ikke været hende muligt at komme ned . . .

Synet af den Elskede formildede Hr. Hammers oprørte Sind. Uden at høre paa hendes Selvforsvar stak han sin Arm ind under hendes og trak hende med sig ind i det lukkede Lysthus i Hjørnet af Haven.

Men helt lukket var Lysthuset ikke. Den tykke Dreng, der med mørk Mine og knyttet Haand var bleven staaende henne ved den lille Laage ud til Sidegyden, kunde herfra se, hvorledes Adjunkten tog Eleonora paa sit Skød og nærmede sin skægløse, gummibløde Mund til hendes Ansigt. Mens Taarer traadte ham i Øjnene, saae han paa, hvordan den ulykkelige unge Pige blev blegere og blegere, mens den lille Menneskeorm tavst og forslugent mættede sig med Kys paa hendes Kinder, Mund og dejlige, hvide Hals.

— — — Ude omkring i Byen steg Spektaklet jævnt i Løbet af Dagen, indtil det hen paa Eftermiddagen udartede til et fuldkomment Orgie. Lange Rækker af brændevinsstinkende Karle, Arm i Arm med blussende Piger i rødbrune, blaa og olivengrønne Hvergarnskjoler, drog vrælende og syngende gennem Gaderne, som de ganske spærrede fra Fortov til Fortov. Overalt var man Vidne til de uhyggeligste Optrin af Folk, der paa denne Dag havde taget Erstatning for maaske et helt Aars ensomme og trælbundne Liv ude i en eller anden fjern og trist Afkrog ved Havet . . . Folk, der laa døddrukne og rallede midt i Rendestenen; gamle, hvidhaarede Bønder, der skrigende, med stive Øjne og Fraade om Munden tumlede fra Husmur til Husmur eller — vaklende paa Vognens Agebrædt — lod

de balstyrige Heste styrte med slappe Liner ud ad de samme Veje, hvor de om Morgenen var rullet adstadigt ind. Især paa Frederikspladsen, omkring Karusellerne, Lirekasserne, Beværtnings- og Menneskeæderteltene, var Spektaklet øredøvende; og i den næsten uigennemtrængelige Menneskemasse sneg Byens Drenge sig tavse og grinende omkring og drev allehaande Spilopper, kneb Bønderpigerne i Bagen eller syede i Smug Piger og Karle sammen, saa de ikke kunde komme fra hinanden. Pigernes Hvin og de drukne Karles Banden, Lirekassetoner og Telt-Udraabernes hæse Stemmer blandedes til en sand Helvedeskoncert.

Endnu sent paa Aftenen kunde man høre Vognene buldre gennem Gaderne med larmende Bønder og forskræmte Heste. Først henimod Midnatstid faldt Byen til Ro. Købmandsgaardenes tunge Porte lukkedes; og mens Vægterens enstonende Sang hørtes fra det mørke Stræde, tømte Købmændene deres Butiksskuffers rige Skat af Sølvdalere ned i rummelige Lærredsposer, som de tog med sig ind i Sovekammeret og gemte bag Hovedpuden i den store, snehvide Himmelseng.

Ogsaa Eleonora var gaaet ind i sit Kammer, træt af Dagens Uro. Hun aflaasede sin Dør og rullede Gardinet for Vinduet; thi end ikke denne Aften kunde hun gaa til Hvile uden at have set til sin dyrebare, hemmelige Skat. Hun satte sig ved et nedbrændt Tællelys, støttede Hovedet med sine Hænder og gav sig til at stirre i nogle gulnede Papirer.

Det var den troløse Fætters gamle Breve — alle hans brudte Eder og svegne Løfter. Det var lange, fantastiske Udviklinger om Kærligheden, den store Verdensaand og Urdybets Gaader, afbrudte af Vers i Tidens følelsesfulde Stil. Uden mindste Bitterhed og stadig lige dybt grebet af de mange blomstrende og kærlighedsfulde Ord gennemlæste hun andægtigt alt, især Digtene, skønt hun kunde dem udenad Linje for Linje.

Solen synker over Byen,
Uvejrsrødt i Vesten brænder,
Dagen dør, — med Aftenskyen
Bud og Hilsen jeg dig sender.

Sidder du i Skumringsdrømme?
Hører du, hvor Vinden sukker?
Se — det er mit Hjærtes ømme
Vemod, som din Rude dugger.

Kommer Storm iaften silde,
vækker dig af dybe Tanker,
husk — det er mit Hjærtes vilde
Længsel, der paa Porten banker.

Slumrer du i hvide Klæder,
hører Regn paa Ruden strømme,
tænk: det er din Ven, der græder, —
send mig da et Kys i Drømme!

Stille lukkede hun Brevet sammen og tog fat paa det næste. Hun græd, — det vil sige, hendes himmelblaa Øjne stod fulde af store Taarer, hvoraf nu og da een rullede ned ad hendes runde Kind. Anden Slags Graad kendte hendes Hjærte den Gang endnu ikke.

Du spørger, hvorfor ej jeg skrev,
om jeg har glemt „min Due,“
om ej jeg fik dit sidste Brev
og Blomsten til min Stue.

Hvad skal jeg svare? Ordet kan
ej rumme Takkens Varme.
Ak — hvorfor ligger Hav og Land
imellem vore Arme?

Du veed, du er mig alt paa Jord,
mit sidste og mit første;
men siig — hvad hjælper skrevne Ord,
naar mine Læber tørste?

O siig, hvad baader Blæk og Pen
i Nattens Timer sorte
vel den, som har sin Hjærtensven
saa mange Mile borte?

Tys! Midnatsklokken hører jeg
fra Kirketaarnet runge.
Siig — er det dig, som kalder mig
med Klokkemalmets Tunge?

Se, — sadlet staar vor Drømmehest!
Kom, Elskte! Lad os sove!
Nu ride vi til Bryllupsfest
i store, stille Skove.

Ved det sidste Vers piblede Taarerne rigeligere ud af hendes smukke Øjne, og hun bøjede sig ned mod sin Kjolelomme og pudsede Næsen i en udhængende Snip af sit Lommetørklæde.

— — —

For Pokker! Sidder jeg ikke her og drømmer med Pennen i Haanden! — Jeg er gal!

To Timer senere

Endnu intet Resultat. De Folk, jeg har turdet antaste og udspørge — Havnedragerne, Bybudene, Jomfruen inde hos Konditoren o. lign. — veed ingenting; og til dem, der rimeligvis kunde give Besked, har jeg ikke Mod til at henvende mig.

Hvilket Paaskud skulde jeg vel ogsaa give for at paatrænge mig vildfremmede Mennesker i et saadant Anliggende?

Jeg føler mig mere og mere urolig og nedstemt. Det nytter ikke, at jeg ler af mig selv og søger at spotte over det taabelige i denne genopvakte Lidenskab for en forlængst afdød . . . i denne skinsyge Jagt efter en Skygge, et Genfærd eller — hvem veed? — maaske et blot og bart Fantom. Ja, for jeg begynder at nages af Tvivl. Jeg spørger mig selv, om ikke min Fantasi er løben løbsk med mig. Er virkelig de Begivenheder, som jeg mener genopvakte af en trofast Erindring, en Række i sin Tid fuldbyrdede Kendsgærninger, eller er det altsammen, lige til Adjunkt Hammer og Eleonora Ankersens Forlovelse, bare en Slags Erindrings-Hallucinationer, udsprungne af min mindeberuste Hjærne? Snak! Umuligt! . . . Og dog! Hvormeget er Sandhed, hvormeget Indbildning? Jeg raster ikke, før jeg veed det!

RITMESTER v. MOHRHOF

Tre Timer senere. Aften

Da jeg i Eftermiddag spaserede nede omkring Havnen, fik jeg her Øje paa en sværtbygget, ældre Herre med Sølvbriller og graa Bakkenbarter, i hvem jeg genkendte en af mine gamle Lærere og Adjunkt Hammers Medlærere . . . en Mand, hvem jeg huskede som en ualmindelig paapassende Iagttager, egentlig lidt af en Lurer, der da ogsaa i sin Tid havde været frygtet paa Grund af det fortrolige Indblik, han havde vidst at skaffe sig i alle Byens private og offentlige Forhold. Det foer mig gennem Hovedet, at her havde jeg netop fundet den Mand, jeg søgte. Hos ham vilde jeg sikkert kunne faa de paalidelige, nøjagtige og udtømmende Oplysninger, jeg tørstede efter.

Med en rask Beslutning gik jeg hen til ham og forestillede mig. Han optog min Tilnærmelse ret venligt, ytrede, at han dunkelt erindrede mig fra Skolen, o. s. v., og efter at vi saaledes havde udvekslet nogle almindelige Talemaader, fulgtes vi ned ad Gaden.

Af sig selv gled vor Samtale hen paa Fortiden. I den belærende Tone, som Skolemænd aldrig formaar helt at aflægge overfor deres gamle Elever, om ogsaa disse selv er begyndt at faa graa

Haar i Livets Strid, talte han til mig om Nutiden og dens Ungdom og hævede naturligvis den gamle Tid paa den nuværendes Bekostning. Jeg lod ham snakke. Forsigtig førte jeg lidt efter lidt Talen hen paa Eleonora Ankersen, og jeg fornam snart, at han virkelig havde hele hendes Historie nærværende i Hukommelsen og vidste Besked om den indtil dens mindste Enkeltheder.

Da jeg saae, at han gik og tyggede paa en halvt udgaaet Cigarstump, bød jeg ham i stor Ærbødighed mit Futteral, hvorover han synligt studsede. Jeg kunde se paa ham, at han fandt det lidt for voksent af mig at holde Futteral. Dog tog han en Cigar, og i en halv Timestid gik vi frem og tilbage langs Havnebolværket.

Hvad han her fortalte mig om Eleonora Ankersens sidste Dage, vil jeg nu søge at sammenføje med mine egne, spredte Erindringer, idet jeg atter her drister mig til at udfylde ved Fantasiens Hjælp, hvad der endnu mangler i det fuldstændige Billede af min Barndoms Elskede og hendes tragiske Endeligt, som det er mig en Trang at fremstille.

Det var — efter min gamle Lærers Sigende — til en Dag i Oktober, at Bryllupet var berammet. Købmand Ankersen, som var stolt af at have faaet en saa lærd Svigersøn, der talte Græsk og Latin lige saa flydende som sit Modersmaal, havde længe i Forvejen gjort store Forberedelser og navnlig forsynet sin Vinkælder saa rigeligt, som om det var hans Hensigt at drukne hele Bryllupsselskabet i en Syndflod af „Skyllevand“.

Adjunkt Hammer og Eleonora saaes hver

Dag i Skumringstimen at spasere Arm i Arm gennem Gaderne ud til det offentlige Lystanlæg østen for Byen — han som sædvanligt med Næsen højt oppe under Hatteskyggen og Stokken under Armen, hun med Blikket forsagt mod Jorden og med falmede Roser paa Kinderne. Det paastodes af Folk, der var gaaet Kæresteparret forbi og havde opsnappet nogle Ord af Adjunktens Tale, at den opblæste Pedant benyttede disse Spasereture til for sin vordende Hustru at udvikle Betydningen af sit Skrift om „Cicero og den romerske Veltalenhedskunst". Særlig blandt Byens Ungdom blev Eleonora inderlig beklaget.

Saa var det en Dag i Midten af September, da de to Forlovede gik deres sædvanlige Aftentur i „Tøjhushaven", at det hændte, der skulde blive saa skæbnesvangert. Adjunkt Hammer foretrak bestandig de skjulteste og mørkeste Stier, fordi han der mere ugenert kunde hengive sig til forberedende Øvelser i Nydelsen af de ægteskabelige Glæder. Men heller ikke herinde forblev de denne Aften ganske uforstyrrede. Midt under en erotisk Situation foer de begge sammen ved at høre Skridt bag ved sig, — og Adjunkten begyndte atter med megen Lærdom at tale om Cicero og den romerske Veltalenhedskunst.

„Got Aften," lød det et Øjeblik efter med holstensk Akcent ved Siden af dem.

Det var v. Mohrhof.

Synet af denne Damernes Helt, hvis lyseblaa Felthue sad forsorent ned over det ene Øre, og som i det hele syntes at befinde sig i den op-

rømte Stemning, hvori han gærne forlod Klubben, fremkaldte paa den tilkommende Ægtemand samme Virkning som en kalkunsk Hane paa en Gase. Han akkurat gengældte Ritmesterens militære Hilsen og trak uvilkaarligt Eleonora beskyttende ind til sig.

Med en lille overgiven Latter besvarede Ritmesteren hans Uhøflighed og slog uanfægtet Følge med dem gennem den halvmørke Gang, hvor hans lange Ryttersabel larmende slæbte efter ham i Gruset. Idet hans smaa, mørke og fyrige Øjne søgte at fange Eleonoras Blik, holdt han sin højre, blottede Haand ud i Luften og snoede hurtigt den hvide Handske frem og tilbage om-

kring sin oprejste Pegefinger, alt mens han i en nærgaaende Tone talte om det smukke Vejr, der ret maatte egne sig for et Par Forlovede til at sværme i. Guds Død, — sagde han — hvor det maatte være dejligt at have sig en Hjærtenskær. Desværre! Selv var han ikke forlovet, men han bad hver Aften til Vorherre, at han snart maattte blive det. — Og efter at have kastet sin Handske lidt i Vejret og grebet den igen, trykkede han den til sit Hjærte og citerede:

„Alferdens Guld jaj gifer daj,
naar blot du lidt fil elske maj.“

„Eleonora!“ sagde Adjunkten. „Vi sætter os her paa denne Bænk. — Vi beklager, Hr. Ritmester, ikke længer at kunne nyde Deres Selskab!“

Men den overmodige Officer lod sig ikke afvise. Smilende slog han Hælene sammen, saa de lange Sporer klirrede, og idet han samtidigt kavalermæssigt løftede Haanden op til Huen for Eleonora — hvem han hele Tiden titulerede „min Naadige“ — udbad han sig Tilladelse til at gøre „det ærede Herskab“ Selskab. Og uden at vente paa noget Svar tog han Plads paa Bænken ved Siden af den unge Pige — dog i høflig Afstand fra hende — og fortsatte sin Passiar. Han spurgte til det ærede Herskabs Befindende og lykønskede Adjunkten til det forestaaende Bryllup, som „maatte være ytterst angenemt at hafe i Utsigt.“

Adjunkt Hammer svarede blot med en snerrende Strubelyd. Eleonora end ikke aabnede Munden. Hun sad og saae ned i sit Skød, men hele hendes Legeme skælvede af Angst.

De havde da heller ikke siddet længe, før hun mærkede, hvordan Ritmesteren i Talens Løb sagte nærmede sig hende; . . . og pludselig tog han han hende om den Haand, som hun

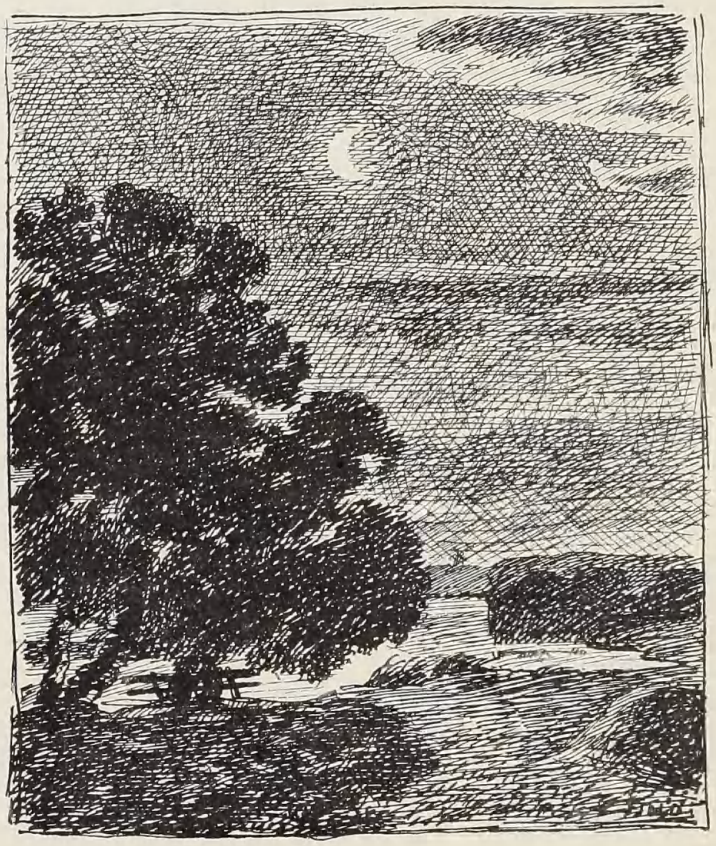

uforsigtig havde ladet hvile ved Siden af sig paa Bænkens Tremmeværk, og holdt den fast. Hun kvalte et Skrig. Det var efterhaanden bleven næsten mørkt under Træerne, hvor de sad; og Adjunkten, der — for ret at vise sin Ringeagt for den paatrængende Soldat — stadig vendte

Ansigtet til den anden Side, saae ingenting. Selv turde hun ikke røre sig. Hun vidste, at om hendes Kæreste opdagede Ritmesterens Uforskammethed, vilde han i sin Forbitrelse anfalde ham med sin Stok, og det vilde blive til en Skandale, som aldrig vilde glemmes.

I sin fortvivlede Hjælpeløshed maatte hun da i flere Minutter sidde rolig og lade sig kærtegne af den dristige Officer, der — paa samme Tid som han holdt hendes Haand fangen — blidt lod sine varme, bløde Fingre glide frem og tilbage henover den og opover hendes nøgne Haandled ovenover Handsken. Samtidigt sad Adjunkten paa hendes anden Side og klappede beroligende hendes anden Haand med sin kolde og klamme Lab.

Da foer det atter igennem hende. Hun havde følt Ritmesterens Haand gøre en Bevægelse hen imod hendes Barm.

„Hvad er der, min Pige?“ spurgte Adjunkten, der havde mærket et Ryk i sin Arm.

„Lad os gaa,“ fik hun med Besvær presset frem og rejste sig i det samme med en heftig Bevægelse for at rive sin Haand til sig. Men forinden havde v. Mohrhof faaet Lejlighed til at putte en lille Billet ind bag hendes Sommerkjoles brede Livbaand — lige under det Sted, hvor Hjærtet hamrede, som om det vilde bryde sig Vej gennem hendes Side.

Ogsaa Ritmesteren rejste sig nu og tog en udsøgt høflig Afsked.

Paa Hjemvejen mælte Eleonora ikke et Ord. Brevet brændre hende under Bæltet som en Ildglød.

„Hvad er der i Vejen med dig?“ spurgte Adjunkten og betragtede hende med et mistænksomt Blik.

Hun foregav et Ildebefindende, og saasnart de naaede hjem, skyndte hun sig ind i sit Kammer. Med rystende Haand rev hun Brevet ud og kastede det ulæst i Kakkelovnen og tændte Ild i det.

Om Natten kunde hun ikke sove, men laa og græd af Fortvivlelse over, hvad der var sket. Hvormed havde hun dog forbrudt sig, at man turde byde hende en saadan Fornærmelse? Hvad havde hun dog gjort, at man ikke kunde lade hende i Fred? . . . For første Gang rejste der sig i hendes forpinte Hjærte noget som en Anklage mod den troløse Fætter. Hun laa og hviskede ned i den taarevædede Pude: „Aa, Erik! Erik! — Hvorfor kom du ikke tilbage!“

Den næste Dag ved Middagstid modtog hun med Posten en længere, snildt affattet Skrivelse fra Ritmester v. Mohrhof.

Han skrev, at han — efter den Tilnærmelse, hun Aftenen i Forvejen havde tilladt ham — ikke havde Ret til at tvivle om, at de endelig var kommen til Forstaaelse med hinanden. At han elskede hende med glødende Lidenskab, havde forhaabentlig hans lille Billet allerede sagt hende. Han ventede nu en Meddelelse fra hende om, hvor og hvornaar de kunde mødes for at træffe Aftale om Fremtiden; men skulde han — imod Forventning — ikke høre nærmere fra hende i Løbet af Dagen, vilde han tillade sig at indfinde sig i hendes Bolig Klokken seks præcis.

Da Eleonora havde sluttet Læsningen, sank

hun ned paa en Stol og blev siddende der med Ansigtet skjult i sine Hænder uden at røre sig. Brevets skamløse Tone — Truslen om at udstrække Forfølgelsen til hendes eget Hjem — Udsigten til at vanæres nu tre Uger før sit Bryllup . . . det var mere, end den stakkels Pige kunde bære.

Den første bevidste Tanke, der opstod hos hende, var den at opsøge Dorothea Nielsen, betro hende hele Forholdet og bønfalde hende om et Raad. Thea var hendes bedste Veninde, — den eneste, til hvem hun havde fuld Tillid. Thea maatte hjælpe! — Thea maatte give hende et Raad! Ellers var hun fortabt!

Hun tog sit Tøj paa; men hun var kommen saadan til at skælve, at hun næppe kunde knappe en Knap eller binde et Baand. Kuldegysning paa Kuldegysning gennemfoer hendes Legeme, som om hun stod nøgen under aaben Himmel. Da hun gik gennem Gaderne, syntes hun, at alle Folk vendte sig om efter hende. „Skulde de allerede have faaet noget at vide!“ tænkte hun, og det var, som om Stenbroen sank dybere og dybere ned under hendes Fødder.

Thea var ikke hjemme. Tjenestepigen, der lukkede op, forklarede, at hun netop var gaaet ud og ikke kunde ventes hjem for det første.

„Ja, vil De saa være saa god at hilse,“ sagde Eleonora med sit vante, venlige Smil, skønt det sortnede for hendes Øjne. Som en beruset vaklede hun ned ad Trapperne, idet hun med Haanden støttede sig til Væggen. Nu vidste hun ikke sit arme Raad.

Da hun naaede ned til Indgangsdøren, hørte hun Raadhusuret lige overfor slaa tre. Hun standsede. „Tre,“ sagde hun ganske højt. — Inden tre Timer maatte hun have Hjælp! Inden tre Timer maatte hun træffe Thea! Ellers var det ude med hende!

„God Dag, min Naadige!“ lød det i det samme ved Siden af hende.

Det var v. Mohrhof. Han holdt tre Fingre op til Huen og fortalte, at han havde set hende gaa over Torvet og tilladt sig at oppebie hendes Ankomst, da han meget ønskede at tale med hende.

„Tør jeg letsage Dem lidt herind i de smo Gater? . . . Vi har vel lidt at tale om?“

Uden at mæle et Ord fulgte Eleonora Opfordringen. Med bøjet Hoved gik hun ind med ham i de smaa, mørke, mennesketomme Gyder og Krinkelgange, der krummede sig bag Byens gamle Raadhus. Hun havde fattet en Beslutning. Hun vilde i sin Nød tale ligefrem til sin Forfølger . . . vilde bede, ja trygle ham om at lade hende i Fred og ikke gøre hende ulykkelig.

Ritmesteren trykkede sig tæt op til hende og hviskede hende bagfra i Øret:

„Hvor De ser søt ut idag! Men saa blek — saa blek, min Naadige! Er De ikke gladt? . . . De har faaet mit Bref, ikke sandt? — — Men Guds Dødt . . . jaj har en stor Synd paa min Samvittighet, som jaj mo bekende Dem. Jaj var altfor likkelig ved at vide, at De elskede maj . . . ok saa kom jaj i Morges for Skade at fortælle det til et Par af mine Kammerater. — Det er skrækkeligt!“

„Hvad har De sagt?“ — skreg Eleonora og standsede.

„At vi var forlofede ... Ja, nu blifer De vredt paa maj, ok jaj har det fortjent! Men jaj kunde ikke gøre for det! Jaj var altfor likkelig!“

„Men jeg er jo forlovet med Adjunkt Hammer!“ vedblev hun i Fortvivlelsens Desperation.

„Min søte Frøken! De kan dok ikke være forlofet med to paa eet Gang. De kan dok ikke være forlofet med den ene og late Dem karessere af den andre. Har jaj ikke Ret? . . . Herre Jesus, Frøken! Hvad er der i Vejen? De falder jo!“

Eleonora var virkelig begyndt at vakle; det saae ud, som om hun skulde segne om. Men Ritmesterens Raab vakte hende. Og pludselig gav hun sig til at løbe.

„Men, min Naadige! . . . Saa hør maj dok,“ sagde han og vilde følge hende.

Men da vendte hun sig lynsnart om imod ham og hævede begge Armene over Hovedet ligesom til Forsvar. Med vildt fortrukkent Ansigt udstødte hun et højt Skrig — en Vanvittigs skingre Rædselsskrig — der fik Forfølgeren til at standse.

Før han var kommen sig af sin Forbavselse, var hun forsvunden. — Han saae sig slukøret om. Gud ske Lov! Der var Ingen, der havde set dem.

. . . Paa Slaget seks indfandt Adjunkt Hammer sig i den brune Gaard ved Vestregrave for at afhente sin Kæreste til den sædvanlige Aftenspaseretur. Da han ikke fandt hende hjemme,

blev han i høj Grad opbragt; thi for denne levende Timeviser var det ikke at passe Klokkeslettet en Dødssynd, for hvilken der ikke fandtes Tilgivelse. Han begyndte at gaa op og ned ad Gulvet i Dagligstuen og saae hvert andet Minut snerrende paa sit Kronometer.

Men Klokken blev halv syv, og Klokken blev syv . . . og oppe paa Hjørnepiedestalen nynnede det gamle Sangværksur saa besynderlig melankolsk sin lille Vise: „Ach, du lieber Augustin, alles ist weg! — weg! — weg!“

Nu viste ogsaa Svigerfaderen sig i Stuen og blev højlig forundret over ikke at finde Aftensbordet dækket. Det var aldrig nogensinde før hændet, at hans Datter havde forglemt sine huslige Pligter, og hun plejede altid at sende Besked hjem, naar hun blev hos sine Bekendte udover Spisetiderne.

Da Klokken var bleven otte, uden at hun var kommen, skikkede den bekymrede Fader Bud til alle Datterens Veninder for at forhøre om hende. Men Budet kom tilbage uden Oplysninger. Kun fra den skadefro Thea Nielsen blev der bragt den Besked, at Eleonora havde været hos dem Klokken tre og da set saa bleg og daarlig ud, at Pigen, der havde lukket op for hende, var bleven ganske forskrækket.

Da blev den gamle Bondekøbmand for Alvor urolig. Han forestillede sig alle mulige Ulykker, der kunde have ramt hans Datter. Han tænkte sig, at hun laa syg og hjælpeløs i en Port eller i en af de store Tømmergaarde, hvorigennem der var Passage fra Gaderne; og da der

atter var forløbet en Time i forgæves Venten, greb han i sin Skræk til et højst usædvanligt Middel.

. . . Med hvilket bævende Liv hele denne Aften nu staar for min Erindring! Det var stille og stjerneklart . . . ret en fredelig Septemberaften. Rundt om paa Gadehjørnerne lyste Lygterne med et døsigt Skær; i de snævre Gyder og Stræder var der ganske mørkt. Bag de fleste Vinduer var Lysene allerede slukkede, Beboerne var gaaet til Ro. Der hørtes ingen anden Lyd over hele Byen end Taarnvægterens Raab og nu og da et ynkeligt Hyl af Tømmergaardenes løsslupne Hunde.

Klokken kunde vel være lidt over ni. Jeg var nylig kommen hjem fra en Kammerat og befandt mig ene med min gamle, vattersotige Faster, der sad i sin Armstol henne ved Kakkelovnen og drak den Kop dampende Kaffe med Kandissukker til, uden hvilken ingen indfødt Randerskvinde kunde finde Nattero. Min Fader var gaaet hen i den nyoprettede Haandværkerforening, i hvilken han som Byens største Skomager beklædte Posten som Formand.

Jeg sad med Pegefingerenderne stoppet ind i Ørene og læste i en gammel Almanak, og saa stille var der i hele Huset, at man kunde høre Dødningeurene tikke inde i Møblerne.

„Ludvig!“ sagde pludselig min Faster. „Hvad er det, jeg kan høre?“

„Kan Faster høre noget?“ spurgte jeg og tog Fingrene ud af Ørene. I det samme sprang jeg op. „Bytrommen!“ raabte jeg. „Der er Brand!“

I et Nu var jeg henne ved Vinduet og fik det aabnet. Rundt om i Husene var der kommet Lys, og natteklædte Skikkelser strakte sig ud af Vinduerne, raabte til hinanden over Gaden og saae op mod Himlen for at opdage Lysskæret fra den formodede Ildløs. Vor Genbo, Ligkistesnedkeren, stak sit store Skaldehoved ud og brølte som en Tyr: „Hvor er Ilden?“

I det samme drejede Trommemanden omkring Hjørnet af vor Gade; men før vi kunde opfange, hvad hans kællingeagtige Stemme raabte, fik vi af en forbiilende Mand at vide, at det var Købmand Ankersens Datter, der var bleven borte fra Hjemmet og formentes at ligge i syg og hjælpeløs Tilstand et eller andet Sted i Byen.

Ikke saa saare havde jeg hørt dette frygtelige Budskab, før jeg foer ud af Stuen, ned ad Trappen og ud i Byen. Aldeles forvildet — med bart Hoved og i Filtsko — løb jeg omkring i Gaderne, hvor Folk overalt var kommen til Vinduerne og raabte og spurgte.

Den næste Morgen blev Eleonoras Lig fisket op af Gudenaaen et Stykke nedenfor Havnen. I lang Tid troede man, at der forelaa et simpelt Ulykkestilfælde, og Sorgen i Byen var almindelig. Den gamle Fader var utrøstelig. Derimod rettede Adjunkt Hammer sig forholdsvis hurtigt efter det tunge Slag, idet hans Afhandling netop i de samme Dage blev særdeles rosende omtalt i et tysk Fagtidsskrift.

Først flere Aar efter betroede Ritmester v. Mohrhof i et lystigt Øjeblik en Kammerat sit

Eventyr med den gyldenlokkede Borgerpige . . . og ad denne Vej sivede efterhaanden en Mistanke og tilsidst den fulde Sandhed ud imellem Byens Folk.

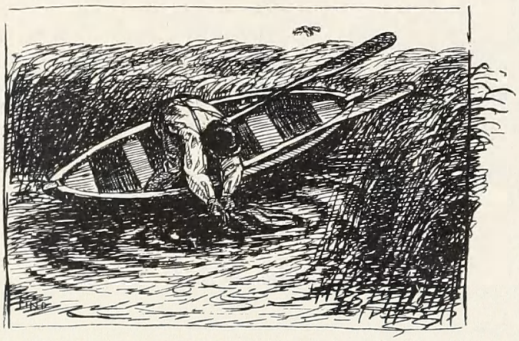

AFSKED

Søndag Morgen

JEG forlader om et Øjeblik Byen.

Jeg har ikke kunnet sige den Farvel uden at have besøgt det eneste Sted, hvor et Spor af min Barndoms Elskede virkelig endnu findes, — Kirkegaarden. Ganske tidligt i Morges, mens hele Byen endnu sov trygt under Engenes tunge Taagedyne, sneg jeg mig ned ad Hoteltrappen og ud til de dødes Have. Idet jeg sagte aabnede den store Gitterport derude, frembragte dens rustne Hængsler en Lyd, der fik mig til at gyse let. Det lød i mine Øren som et Signal . . . et Varsko-Raab til et eller andet forsinket Genfærd derinde i Taagen over Gravene.

Efter nogen Leden fandt jeg Eleonoras Gravsted i et fredeligt Hjørne af Kirkegaarden, indenfor en indhegnet Plads, hvor ogsaa hendes gamle Fader havde fundet Hvile. Paa den halvt forvitrede Marmorplade, der dækkede Graven, stod i knap længer læselige Bogstaver hendes fulde Navn — Anna Eleonora Ankersen — Fødsels- og Dødsaaret samt Ordene: „Herre, forbarm dig!“

Jeg satte mig paa en lille Træbænk, der fandtes indenfor Indhegningen, og faldt hen i Tanker.

Alle de sidste Dages vekslende Stemninger,

al min genopstandne Lidenskabs hvileløse Uro fik paany mit Hjærte til at banke. Vemodig kom jeg til at tænke paa, hvorledes jeg for ikke mere end fire Dage siden var kommen til Byen opfyldt af Haabet om her at genfinde lidt af Barndommens tabte Fred og lyse Paradislykke.

Ak nej, Livet giver saavist ikke det en Gang tabte tilbage, og hvad man finder, er i det højeste en Belæring, der gør sørgmodig.

„Byg ej Bro til Evigheden,
falskt er hvert et jordisk Eden,
først i Graven faar du Fred.“

Jeg har virkelig ved disse Dages Fortabelse i Fortiden høstet en Erfaring. Dette Mindernes Mareridt, hvorunder jeg har stønnet, har givet mig lige som en Forsmag paa Alderdommen. Jeg veed nu, hvordan det er at blive gammel, at maatte vandre Livets afmægtige Krebsegang tilbage mod Evigheden. Saa bittert maa det altsaa føles i de Aar, hvori „Sindet forynges under de graanende Haar“ og Hjærtet, frigjort for Ungdommens Selviskhed og forfængelige Higen, atter aabner sig til fuld og varm og uegennyttig Hengivelse, — da at maatte flygte ind i Forgangenhedens Genfærdsverden for der at stille sin Kærlighedstrang hos Skyggerne.

Der gaar en Kuldegysning igennem mig. Jeg overfaldes med eet af en brændende Utaalmodighed efter at komme bort. Hvorfor sidder jeg her? Hvad vil jeg allerede mellem Skyggerne? Tiden er jo endnu ikke udrunden! Lad de døde være døde, det glemte være glemt. I Jorden med alle Spøgelser!

Afsted!

Langkjæ
Bogtrykk
Kobenhav